Organisatorische verslagen 1970–1971

partij van de arbeid

tesselschadestraat 31
amsterdam

ORGANISATORISCHE VERSLAGEN

1970-1971

PARTIJ VAN DE ARBEID

tesselschadestraat 31

amsterdam

PARTIJ VAN DE ARBEID

ORGANISATORISCHE VERSLAGEN 1970 - 1971

Inhoudsopgave: Blz.

Inleiding 5

Partijbestuur 7

Partijsekretariaat 9

Ledenadministratie 11

Voorlichting en ledenwerving 18

Partijkrant 18

Archieven SDAP en PvdA 19

Commissies 20

Bijeenkomsten 23

Kongressen, Partijraden 25

Verkiezingen: 28
a. Kandidaatstellingen
b. Aktie 41

Akties 44

Vorming 48

Koos Vorrink Instituut 51

Wiardi Beckman Stichting 54

Vrouwenkontakt 68

Evert Vermeer Stichting 76

Federatie van Jongerengroepen 77

INLEIDING

Het organisatorisch verslag bedoelt een indruk te geven van wat in het verslagjaar door het sekretariaat zo al aan werk is verzet. Hoeveel werk en toewijding ook aan de verslaggeving wordt besteed, toch wordt het eindprodukt gekenmerkt door een zekere mate van levenloosheid, omdat opsomming van feiten zo weinig kan overbrengen van wat er achter de feiten aan leven schuilt.
Ik kom tot deze woorden, omdat ik zo bijzonder graag over het voetlicht zou willen krijgen met hoeveel inzet en toewijding door onze medewerk(st)ers op het sekretariaat aan de veelsoortige aktiviteiten wordt gewerkt.
Na de inkrimping, die het sekretariaat in de jaren 1968/1969 moest ondergaan, heeft er nauwelijks een beperking van taken plaats gevonden. De konklusie, dat er rijkelijk veel werk door een afgemeten hoeveelheid medewerkers moet worden verricht, neem ik gaarne voor mijn rekening.
Het kost mij evenmin moeite om bij al dat werk dat gedaan moet worden te bekennen, dat daarbij fouten worden gemaakt.
Ik kan mij echter in het geheel niet vinden in die geluiden, die vanuit de partij ons nogal eens ter ore komen dat ze het "daar in Amsterdam ook nooit leren."
In het verslagjaar 1970/1971 vond er een wisseling plaats in het partijbestuur.
De aktiviteiten tot 1 mei 1971 vonden plaats onder verantwoordelijkheid van mijn voorgangster, mevrouw A.P. Schilthuis, die ik gaarne lof toezwaai voor haar werk. De periode na 1 mei kwam voor verantwoordelijkheid van ondergetekende.
Veel van het werk heeft in dit verslagjaar in het teken gestaan van de verkiezingsaktiviteiten. Het succes vormde een prachtige bekroning van veler inspanning daarvoor.
Het lijkt mij hier de juiste plaats in een verslag over de aktiviteiten van de Tesselschadestraat te getuigen van bewondering voor al datgene, dat talloze vrijwilligers in den lande, veelal in vrije tijd, ten dienste van de partij verrichten. "Amsterdam" kan zijn werk alleen maar goed doen als de voe-

ding vanuit de basis blijft komen.
Ik hoop van die goede wisselwerking tussen Amsterdam en de partijgewesten en -afdelingen ook in een volgend verslag te kunnen getuigen.

Namens het partijbestuur:

H.G. OUWERKERK
sekretaris

PARTIJBESTUUR

Op 1 oktober 1970 werd het partijbestuur gevormd door de volgende leden:

X A. Vondeling, voorzitter
X A.A. van der Louw, vice-voorzitter
X mw. A.P. Schilthuis, sekretaris
X K.D. Dorsman, penningmeester
X P. Dankert, internationaal sekretaris
X A.L. ter Beek
M. v.d. Bergh-v.d. Meer
G.J.P. Cammelbeeck
D. Dolman
X C. v.d. Heuvel-de Blank
W.A. Kieboom
G. Klein
K. Kolthoff
W. Meijer
W. Polak Emzn.
M. Rood-de Boer
K.L. Roskam
J.G.H. Tans
X J.M. den Uyl
W.G. Verkruisen
M. Vrolijk

X = lid Dagelijks Bestuur

Buitengewoon lid: W. Drees.

In de loop van het verslagjaar bedankte pg. W. Drees voor het lidmaatschap van de partij. Hierdoor kwam er tevens een einde aan zijn buitengewoon lidmaatschap van het partijbestuur.

D.d. 26 januari 1971 gaf het partijbestuur hierover de volgende verklaring uit:

Het bestuur van de P.v.d.A. heeft kennis genomen van de verklaring van dr. Drees dat hij een terugtreden als lid van de P.v.d.A. niet uitsluit. Met dr. Drees meent het bestuur dat dit een tragisch besluit zou zijn. Maar dat niet alleen; het zou ook een tragische vergissing zijn. Het was het bestuur van de P.v.d.A. bekend dat dr. Drees bezwaren had en heeft tegen sommige ontwikkelingen in de partij. Het meent dat dr. Drees deze ontwikkelingen onjuist beoordeelt. Het bestuur van de P.v.d.A. ziet het als zijn taak in de tradities van konstruktieve hervormingsarbeid waaraan dr. Drees zo'n belangrijke bijdrage heeft ge-

leverd, voort te werken. Het heeft de overtuiging dat ook het volgende kongres van de partij zijn beslissingen in dezelfde geest zal nemen. Het vertrouwt er op dat zijn voorstellen en de besluitvorming daarover op het a.s. kongres zullen bevestigen, dat dr. Drees de ontwikkeling onjuist beoordeelt.
Verdeeldheid brengt de verwezenlijking van noodzakelijke maatschappelijke hervormingen in gevaar.

Op het maartcongres-1971 werd het partijbestuur gevormd door de volgende leden:

x A.A. van der Louw, voorzitter
x A. Vondeling, 1e vice-voorzitter
x C. v.d. Heuvel-de Blank, 2e vice-voorzitter
x H.G. Ouwerkerk, sekretaris
x K.D. Dorsman, penningmeester
x A.L. ter Beek, internationaal sekretaris
  M. v.d. Bergh-v.d. Meer
  M. van Dam
  P. Dankert
  J.C. v.d. Doef
  H.M. Franssen
  G. Klein
  K. Kolthoff
  J.C. Kombrink
  C. Laban
X W. Meijer
  J. Nagel
  M. Rood-de Boer
  K.L. Roskam
  mw. A.P. Schilthuis
X J.M. den Uyl
  M. Vrolijk

X = lid Dagelijks Bestuur

Doordat het aantal leden van het partijbestuur, dat tevens lid is van de Staten-Generaal ten hoogste zeven kan zijn en dit aantal na de verkiezingen van 28 april werd overschreden, werd pg. Laban, die het laagste aantal stemmen van de gekozen Kamerleden op het congres had behaald, opgevolgd door mw. S. de Jong.
In augustus 1971 bedankte pg. Roskam voor het lidmaatschap van het partijbestuur in verband met zijn werkzaamheden bij de Vara. Hij werd opgevolgd door pg. Hekkelman, die de eerste en tevens laatste opvolger onder de plaatsvervangers/niet Kamerleden was.

SAMENSTELLING SEKRETARIAAT OP 30-9-1971

a. Algemene dienst.

1 direkteur
1 wnd. chef de bureau
1 vormingsleider
1 chef typekamer, tevens sekretaresse KVI/Internationaal Sekretariaat
3 steno-typisten, waarvan één gedeeltelijk voor het Vrouwenkontakt en één voor halve dagen
2 sekretaresses voor voorzitter en sekretaris
3 telefonistes (ged.)
1 archiefkracht (ged.)

b. Afdeling boekhouding

1 chef
2 boekhouders
1 loonadministratrice, tevens boekhoudster
1 medewerker (voor halve dagen)
1 boekhoudmachinist

c. Afdeling centrale ledenadministratie en kontributie-inning

1 chef
6 administratieve krachten

d. Afdeling reproduktie en postkamer

1 chef
1 reproduktiekracht
3 hulpkrachten

e. Huishoudelijke dienst

1 concierge
1 chauffeur

f. Internationaal Sekretariaat

1 wetenschappelijk medewerker
1 sekretaresse (ged.),zie onder a.

g. Vrouwenkontakt

1 assistente van het bestuur
1 steno-typiste (ged.), zie onder a.

h. Werkzaam in buitendienst

1 assistent-bestuurder (Rotterdam en Zuid-Holland)
2 administratrices (Amsterdam en Den Haag)
1 administratrice (ged.) (Rotterdam)

Het totale aantal medewerkers op het sekretariaat bedroeg per 30-9-1971: 30 in volledige dienst en 5 in part-time verband, terwijl in de buitendienst 4 personen werkzaam waren, van wie één in gedeeltelijk dienstverband.

IN MEMORIAM

In de verslagperiode gingen veel partijgenoten van ons heen, onder wie Prof. Dr. W. Banning, die in onze herinnering zal voortleven niet alleen als de rode dominee die in de Hervormde Kerk een vernieuwingsbeweging op gang hielp brengen, welke voor het geestelijk leven in ons land van bijzonder grote betekenis is geweest, maar zeker als degene die onvermoeid de stichting van de Partij van de Arbeid hielp voorbereiden. Op 9 februari 1946 sprak hij de historische woorden: "Hier, de Partij van de Arbeid", met welker presentatie een nieuwe fase in de Nederlandse politiek werd ingeluid.
In hem willen wij alle partijgenoten herdenken, die ons ontvielen. Wij zijn hun veel dank verschuldigd voor alles wat zij hebben gedaan om een leefbaarder wereld te bereiken, ongeacht de plaats waarop zij stonden en de funktie welke zij vervulden.

LEDENADMINISTRATIE

Het afgelopen boekjaar was het eerste, waarin de centrale leden administratie en contributie-inning functioneerden.
Door een aantal verbeteringen in het computerprogramma slaagde de afdeling er in de afwijkende betalingen beter te kunnen registreren, waardoor het aantal klachten aanmerkelijk terugliep.
Dit had tot gevolg, dat de medewerkers van de c.l.a. meer tijd konden besteden aan controlewerkzaamheden, waardoor het geheel thans goed funktioneert.

Doordat het administreren van de rekening-courantverhoudingen met de afdelingen niet langer een onderdeel vormt van de afdeling boekhouding, maar is ondergebracht bij de c.l.a., is ook het kontakt tussen de afdelingen en de ledenadministratie beter gaan functioneren.
Vergelijken wij de contributie-opbrengst over '68-'69 (het laatste jaar van het 'zegeltjessysteem') met dat van '69-'70 (gedeeltelijk zegeltjes en centrale inning) en dat van '70-'71 (volledige centrale inning) dan zien wij het volgende beeld:

contributie-opbrengst	'68-'69	ƒ 1.905.000
" "	'69-'70	" 2.096.525
" "	'70-'71	" 2.371.000

De meer-opbrengst over '69-'70 kwam tot stand zonder contributieverhoging. Op 1 oktober 1970 werd een contributieverhoging doorgevoerd.
Over '68-'69 bedroeg het contributieverlies ongeveer 15 %, over '70-'71 nog 4 %.
De gemiddelde contributie-opbrengst per lid bedroeg in '68-'69 ƒ 17,23, over '70-'71 bedroeg deze ƒ 24,61.
De afdelingen en gewesten ontvingen hiervan over '68-'69 respektievelijk ƒ 4,10 en ƒ 1,39 per lid en over '70-'71 respektievelijk ƒ 4,80 en ƒ 1,97.

Wijze van contributievoldoening per gewest:

	automatische giro in % 1-10-70	1-10-71	accept giro in % 1-10-70	1-10-71	kwitanties in % 1-10-70	1-10-71
Friesland	17,7	19,4	28,0	31,3	54,3	49,3
Groningen	14,6	20,6	36,2	37,4	49,2	42,0
Drente	12,3	17,2	24,8	26,8	62,9	56,0
Overijssel	19,2	24,0	36,9	38,0	43,9	38,0
Gelderland	12,9	20,2	37,0	36,1	50,1	43,7
Utrecht	23,6	32,7	45,9	45,2	30,5	22,1
Amsterdam	44,1	47,7	32,0	35,9	23,9	16,4
Nrd.Holland Nrd.	14,4	21,4	49,1	46,8	36,5	31,8
Nrd.Holland Zd.	16,5	26,4	52,5	50,2	31,0	23,4
Rotterdam	28,7	38,8	31,6	32,6	39,7	28,6
Den Haag	30,4	40,1	40,4	39,1	29,2	20,8
Zuid Holland	19,7	27,0	34,4	34,8	45,9	38,2
Zeeland	14,7	18,5	35,1	28,0	50,2	53,5
Nrd.Brabant	18,0	23,6	38,6	45,5	43,4	30,9
Limburg	12,3	22,0	43,2	47,8	44,5	30,2
Totaal	20,2	26,7	37,0	37,5	42,8	35,8

Het percentage leden dat de contributie per automatische giro-incasso voldoet is derhalve opgelopen van 20,2 tot 26,7 %.

De ervaring is, dat het aantal mutaties ver uitstijgt boven het verwachte aantal.
De oorzaak hiervan ligt enerzijds in de grote aantallen in- en afvoeringen en anderzijds in het grote aantal mutaties in de contributiebedragen en de wijze van betaling.
Over de verslagperiode vonden de volgende aantallen mutaties plaats:

invoeringen	10.408
verhuizingen	20.499
contributie	23.379
afvoeringen	12.742
totaal	67.028

Het ledental daalde hierdoor met 2.334 leden.
Verdeeld over de gewesten was het ledenverloop als volgt:

Gewest	30-9-70	11-1-71	29-3-71	15-6-71	1-10-71	winst/verlies 70/71 aantal	%
Friesland	9494	9351	9222	9437	9358	- 136	- 1,4
Groningen	7166	6937	6903	6905	6879	- 287	- 4
Drente	5591	5527	5500	5563	5515	- 76	- 1,4
Overijssel	6743	6758	6697	6722	6691	- 52	- 0,8
Gelderland	10299	10174	10019	10126	10026	- 273	- 2,6
Utrecht	5491	5284	5162	5182	5122	- 369	- 6,7
Amsterdam	7748	7530	7567	7741	7622	- 126	- 1,6
Nrd.Holland Nrd.	7237	7177	7190	7325	7330	+ 93	+ 1,3
Nrd.Holland Zd.	7299	7028	6902	6984	6824	- 475	- 6,5
Rotterdam	5480	5270	5190	5248	5161	- 319	- 5,8
Den Haag	5361	5120	5034	5030	4960	- 401	- 7,4
Zuid-Holland	14630	14404	14427	14687	14652	+ 22	+ 0,2
Zeeland	2845	2846	2839	2814	2773	- 72	- 2,6
Nrd.-Brabant	2143	2189	2206	2256	2242	+ 99	+ 4,7
Limburg	1064	1037	1042	1074	1078	+ 14	+ 1,4
Buitenland	80	102	102	102	104	+ 24	+30
	98671	96734	96011	97196	96337	-2334	- 2,4

Bezien wij het ledenverloop in de grote, middelgrote en kleinere plaatsen, dan zien wij het volgende beeld. Plaatsen met meer dan 100.000 inwoners:

	stand 1-10-70	stand 30-9-71	winst/ verlies	winst/ verlies %
Amsterdam	7748	7622	- 126	- 1,6
Rotterdam	5480	5161	- 319	- 5,8
Den Haag	5361	4960	- 401	- 7,4
Utrecht	2362	2095	- 267	- 11,4
Eindhoven	454	440	- 14	- 3,1
Haarlem	1793	1662	- 131	- 7,3
Groningen	1954	1860	- 94	- 4,8
Tilburg	177	186	+ 9	+ 5
Nijmegen	562	527	- 35	- 6,3
Enschede	909	877	- 32	- 3,5
Arnhem	1151	1079	- 72	- 6,3
Breda	249	268	+ 19	+ 6,8
Apeldoorn	690	615	- 75	- 10,9
Leiden	853	847	- 6	- 0,7
Hilversum	1065	869	- 196	- 18,5
	30808	29068	-1740	- 5,7

Plaatsen tussen 50.000 en 100.000 inwoners

	stand 1-10-70	stand 30-9-71	winst/ verlies	winst/ verlies %
Leeuwarden	2119	2039	- 80	- 4
Zwolle	728	698	- 30	- 4,1
Almelo	701	663	- 38	- 5,4
Hengelo	688	687	- 1	- 0,1
Deventer	634	555	- 79	- 12,5
Amersfoort	576	522	- 54	- 9,5
Zeist	337	304	- 33	- 10
Den Helder	693	700	+ 7	+ 1
Zaandam	854	829	- 25	- 2,9
Velsen-IJmuiden	521	488	- 33	- 6,3
Amstelveen	421	436	+ 15	+ 3,6
Delft	789	765	- 24	- 3
Vlaardingen	535	482	- 53	- 10
Schiedam	830	761	- 69	- 8,3
Dordrecht	689	670	- 19	- 2,7

	stand 1-10-70	stand 30-9-71	winst/ verlies	winst/ verlies %
Den Bosch	165	149	- 16	- 10
Venlo	85	100	+ 15	+ 18,7
Heerlen	254	256	+ 2	+ 0,9
Maastricht	221	203	- 18	- 8,7
	11840	11307	- 533	- 4,5

Gewesten na aftrek van de plaatsen met meer dan 50.000 inwoners:

Gewest	stand 1-10-70	stand 30-9-71	winst/ verlies	winst/ verlies %
Friesland	7375	7319	- 56	- 0,7
Groningen	5212	5019	- 193	- 3,7
Drente	5591	5515	- 76	- 1,4
Overijssel	3083	3211	+ 128	+ 4,1
Gelderland	7896	7805	- 91	- 1,2
Utrecht	2216	2201	- 15	- 0,7
Nrd.Holland Nrd.	5690	5801	+ 111	+ 1,9
Nrd.Holland Zd.	4020	3857	- 163	- 4
Zuid-Holland	10934	11127	+ 193	+ 1,8
Zeeland	2845	2773	- 72	- 2,6
Nrd.-Brabant	1098	1199	+ 101	+ 9,2
Limburg	504	519	+ 15	+ 3
	56393	56346	- 47	- 0,9

Over de laatste 10 jaar was het ledenverloop als volgt:

1 oktober 1962	-	139.375
1 oktober 1963	-	138.567
1 oktober 1964	-	142.426
1 oktober 1965	-	140.389
1 oktober 1966	-	134.476
1 oktober 1967	-	130.960
1 oktober 1968	-	116.736
1 oktober 1969	-	107.005
1 oktober 1970	-	98.671
1 oktober 1971	-	96.337

Overzicht van het percentage leden onder de PvdA-stemmers bij de Tweede Kamerverkiezingen in 1971.

Gewest	aantal uitgebrachte stemmen op PvdA	% v.d. stemmen	aantal leden (medio 1971)	% v.d. PvdA-stemmers
Friesland	84.297	31,5	9203	10,9
Groningen	87.554	31,8	6823	7,8
Drente	65.713	35,6	5501	8,4
Overijssel	111.257	23,7	6624	6,0
Gelderland	178.599	24,2	9897	5,5
Utrecht	84.327	21,4	5120	6,1
Amsterdam	124.612	29,2	7656	6,1
Nrd.Holland Nrd.)	161.694	22,8	7288	8,0
Nrd.Holland Zd.)			6764	
Zuid-Holland	221.990	25,4	14583	6,6
Rotterdam	140.194	41,6	5083	3,5
Den Haag	80.100	29	4798	6,0
Zeeland	38.477	25	2721	7,1
Nrd.-Brabant	111.838	14,2	2299	2,1
Limburg	61.624	14,5	1118	1,8
Totaal	1.552.276	24,6	95478	6,15

Ook in de huidige verslagperiode werden een aantal afdelingen samengevoegd. Het aantal afdelingen liep daardoor terug van 785 naar 745.

Aantal afdelingen per gewest:

	30-9-69	30-9-70	30-9-71
Friesland	118	105	97
Groningen	72	68	63
Drente	63	61	58
Overijssel	67	54	49
Gelderland	101	93	94
Utrecht	51	49	47
Amsterdam	16	17	16
Nrd.Holland Nrd.	65	61	59
Nrd.Holland Zd.	38	28	27
Rotterdam	19	15	14
Den Haag	20	19	19
Zuid-Holland	139	137	126
Zeeland	45	36	34

	30-9-69	30-9-70	30-9-71
Nrd.-Brabant	39	32	32
Limburg	13	10	10
Totaal	866	785	745

VOORLICHTING EN LEDENWERVING

Evenals in voorgaande jaren bereikten ons weer vele verzoeken van scholen en van individuele geïnteresseerden om inlichtingen over de partij. Deze verzoeken hadden zowel betrekking op de organisatorische struktuur van de partij als op haar politieke standpunten. Getracht werd zo goed mogelijk aan de aanvragen te voldoen, maar het ontbreken van een medewerker een aantal jaren terug moest de voorlichtingsafdeling om financiële redenen opgeheven worden - die zich speciaal met de voorlichting in de meest ruime zin van het woord en het ontwerpen van het daarvoor benodigde materiaal kan bezighouden, werd - zeker in de verkiezingstijd - toch wel als een groot gemis ervaren.
Aangezien een groeiend ledental een van de levensnoodzaken voor de partij is - zonder het benodigde geld komt men nu eenmaal niet veel verder - werd in de zomer van 1971 een ledenwinaktie voorbereid die haar hoogtepunt zou vinden in de maand oktober. Voor dit doel bood pg. W.C. van Es uit Breda vanaf half augustus gedurende drie dagen per week zijn medewerking op het partijsekretariaat aan. Wij hebben dit aanbod met beide handen aangenomen en willen ook op deze plaats onze dank uitspreken voor de wijze waarop pg. van Es deze aktie heeft opgezet.
De folder 'Uw hart zit links', die in het voorgaande jaar zoveel waardering oogstte, werd herschreven en opnieuw ter beschikking van de afdelingen gesteld, terwijl degenen die daadwerkelijk aan de aktie deelnamen en de nieuwe leden een afdruk van een oude SDAP-affiche als aandenken werd aangeboden.
Het resultaat van de aktie (± 1000 nieuwe leden) was niet overeenkomstig alle kosten en moeite, die aan de aktie waren gespendeerd.

PARTIJKRANT

Aan het eind van de verslagperiode bestond de redaktieraad uit: D. Houwaart (voorzitter), J. Jansen van Galen, H.G. Ouwerkerk, mw A.P. Schilthuis, A. Sligting, W. v.d. Smagt, K. Tamboer, mw I. Vorrink, M.

Vrolijk (leden); T. v.d. Berg en D. Schaap (redakteuren) en mw G. Cabell (redaktiesekretaresse).
In verband met de kamerverkiezingen verscheen het blad 11 x, waardoor besloten moest worden in het jaar 1971/1972 met 9 nummers te verschijnen. De PK mag zich in veler (kritische) belangstelling verheugen. Het is wellicht dienstig nog eens uiteen te zetten volgens welke formule de krant tot stand komt.
Zodra (volgens een nogal strakke planning) aan het werk voor een nieuw nummer moet worden begonnen komt de redaktieraad met de redakteuren bijeen om de hoofdlijnen van de inhoud te bespreken. De redakteuren voeren geheel zelfstandig het daar besprokene uit. Zodra een nummer verschenen is, wordt dat in de redaktieraad kritisch besproken. Het PB dat de krant financiert, heeft geen rechtstreekse invloed op de inhoud, maar dient wensen bij de redaktieraad in. Op deze wijze is veiliggesteld dat de PK geen blad wordt waarin PB en eventueel de kamerfraktie al wat zij wenselijk achten maar gedrukt kunnen krijgen. Deze formule is hier nog eens aan het papier toevertrouwd, omdat ons gebleken was dat niet iedereen ervan op de hoogte was.
Het is tot nu toe nog niet voldoende gelukt de exploitatie van de krant goedkoper te maken door het plaatsen van advertenties.

ARCHIEVEN S.D.A.P. en P.V.D.A.

In juni 1971 is besloten de archieven van de S.D.A.P. en van de Partij van de Arbeid t/m 30 september 1965 ter beschikking te stellen van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis te Amsterdam. Telkenjare zal één jaar archief worden overgebracht, zodat vijf jaren op de Tesselschadestraat zullen blijven.Dit heeft als voordeel dat de stukken op deskundige wijze worden geïnventariseerd, hetgeen de toegankelijkheid voor het wetenschappelijk onderzoek bevordert en in de Tesselschadestraat overbelasting van de zolderverdieping voorkomt. Het SDAP-archief is tot en met het jaar 1945 toegankelijk, evenals het Indonesië-archief. Verzoeken tot raadpleging van de overige archiefstukken dient het Instituut ter beoordeling aan het partijbestuur voor te leggen, dat dan van geval tot geval daarover zal beslissen.

COMMISSIES

Bij het bepalen van zijn beleid werd het partijbestuur geadviseerd door de volgende commissies:

Commissie Buitenland
Voorzitter: M. van der Stoel
Sekretaris: H. van den Bergh
Leden: G. van Benthem v.d. Bergh
J. Berteling
A. van Biemen
W. Brand
H.G. Buiter
F. van den Burg
J.A.W. Burger
J.H. Burgers
R. Cohen
P. Dankert
F. van Dam
B. van der Esch
M. v.d. Goes van Naters
V. Halberstadt
B. Elkerbout
L. de Jong
P.J. Kapteyn
P.J.G. Kapteyn
J.C. Kombrink
R. Laan Jr.
J.J. van der Lee
Th.J.A.M. van Lier
S.L. Mansholt
J.H.C. Molenaar
A. Mozer
G.M. Nederhorst
M. de Niet
A.P. Oele
W.G.F. van Oosten
C.L. Patijn
S. Patijn Jr.
S.A. Posthumus
H.J. Roethof
S. Rozemond
I. Samkalden
R. van Schaik
B.W. Schaper
F.C. Spits

J.M. den Uyl
P. van 't Veer
A. Vondeling
H. Vos
H. Vredeling
W. Wierda
J. Wierenga
J.S. Wijne
A. van der Hek

Financiële Commissie
Voorzitter: J.H. Simons
Leden: mw M. Epema-Brugman
A.J. Lems
B. Visser

Commissie Midden- en Kleinbedrijf
Voorzitter: A.J. Lems
Sekretaris: P.A.J. Schwegler
Leden: C. Bakker
J. Blom
mw G. Brautigam
F.H.J.M. Daams
P.J.Th. Menger
R.S. van der Laan
P.A. de Ruiter
J. Wals
J.H. Zwart

Militaire Commissie
Voorzitter: W. Wierda
Sekretaris: P. Dankert
Leden: H. van den Bergh
J. Bezemer
K.J. van den Dolder
H.P. van Gemert
C.G.A.W. Hakkert
J.G. Hooiring
A.J. Lems
H.J.J. Lips
G.M. Nederhorst
P.H. Pols
I.G. Pree
A. Sligting
J.W. Spinks
F.C. Spits
A. Stemerdink

M. van der Stoel
P. Talloen
F.J.F. Uyen
A. Visser
E.R. Wieldraaijer

Omroepwet
In zijn vergadering van 11 september 1971 besloot het partijbestuur tot instelling van een commissie die tot opdracht heeft gekregen na te gaan in welk opzicht de ervaringen met de omroepwet moeten leiden tot herzieningen van deze wet, opdat het beoogde demokratische, pluriforme, bestel met verzekerde vrijheid van menings uiting en erkenning van gezamenlijke verantwoordelijk heid, beter tot zijn recht kan komen.
Tot leden werden benoemd: R. ter Beek, J. van den Berg, F. van Brakel, mw G. Brautigam, W. Meijer, J. Nagel (voorzitter), H. Schaafsma en J.J. Voogd, terwijl K. Sikkema en M. Vrolijk als adviserende leden werden aangewezen. De commissie streeft ernaar de behandeling van haar konklusies op het kongres van 1973 te doen plaatsvinden, onverlet de vrijheid van opereren van de Kamerfrakties in de tussentijd.

Onderwijscommissie
In zijn vergadering van 15 maart 1971 besloot het partijbestuur tot instelling van een onderwijscommissie, welke tot taak had: het onderzoeken van de mogelijkheden om in Nederland te komen tot een bundeling van progressieve onderwijskrachten in primair, secundair en tertiair onderwijs.
Als leden traden op: C. Laban (voorzitter), M. van Hasselt (sekretaris), L.J. Elfferich, mw F. Hoekstra, K. Kolthoff, J.W. Masman, E. Steenbergen en mw. F. Vooys-Bosma.

Commissie evaluatie reglementen kandidaatstelling
Als uitvloeisel van het op de partijraad van 15 juni 1971 aangenomen voorstel een evaluatiecommissie met betrekking tot de reglementen-kandidaatstelling te benoemen, werd deze als volgt samengesteld:
B. Duyster, H. Molleman, mw Ph. van Os van den Abeelen-Viehoff, H.G. Ouwerkerk (voorzitter), mw. J.A. Ruarus (sekretaris), mw A.P. Schilthuis, mw W. Velders-Vlasblom, mw. I. Vorrink, C. de Vries en G. de Vries.

Commissie Taakverdeling
Op de partijraad van 6 juni 1970 werd besloten een commissie in te stellen uit vertegenwoordigers van alle lagen van de partij, die als taak opgedragen kreeg om, mede met het oog op de begroting 1971/1972, opnieuw de verhouding te bestuderen tussen de taken van het centrale apparaat en die van gewesten, afdelingen en andere regionale onderdelen. De commissie werd als volgt samengesteld:
C. Boerman (voorzitter)
B. Duyster (sekretaris)
F. Buurmeijer
K.D. Dorsman
F.B. Duran
J. Koops
mw. A. Krouwel-Vlam
G.J.C.A. Persoon
J. Pijlman
mw A.P. Schilthuis
F. Schilthuis
mw A. Slagt
D. van Veenendaal
E. Vermeer
U.G. Schilthuis
A.J. Voortman
De commissie diende vóór 1 januari 1971 haar arbeid te hebben voltooid, doch bleek achteraf hiertoe niet in staat te zijn.

BIJEENKOMSTEN

Op 3 oktober 1970 vond er met een aantal partijgenoten een bespreking plaats over strategie en opzet van de aktie voor de Tweede Kamerverkiezingen. Er werden korte inleidingen gehouden door:
A. Vondeling over: De konsekwenties van de beslissingen van de partijraad voor de verkiezingen;
M. van Dam over: Kiezers en campagnemethoden;
J.M. den Uyl over: Politieke perspektieven voor 1971;
A.A. v.d. Louw over: Werkwijze en werkverdeling bij de campagne.

Voorts werd getracht door middel van regionale bijeenkomsten die in het teken van de voorbereiding van het

verkiezingsprogram stonden, de afdelingen en geïnteresseerde leden dichter bij de besluitvorming te betrekken. Hiertoe werden de volgende bijeenkomsten belegd:
Op 17 en 31 oktober 1970 in Meppel, Den Bosch en Utrecht bijeenkomsten over het onderwijs, waar gesproken werd over het wegnemen van achterstanden, de doelstellingen van het onderwijs, leerplichtverlenging en over de positie van de ouders.

Op 17 en 31 oktober 1970 in Utrecht, Meppel en Eindhoven over demokratisering, waar aan de orde kwamen: Demokratisering binnen de onderneming; de invloed van de factor arbeid op het ondernemingsbeleid; staatkundige vernieuwingen en demokratisering van het overheidsbeleid; de invloed van de burger op de beleidsvorming.

Op 21 januari 1971 vond in Zwolle een agrarische conferentie plaats, waaraan ruim 200 personen deelnamen. Na een kort openingswoord van partijvoorzitter dr. A. Vondeling en een drietal inleidingen van dr. S.L. Mansholt, ir. H. Vredeling en S. v.d. Ploeg splitste de vergadering zich in sekties om te spreken over o.a. grondpolitiek, landarbeiders en de menselijke aspecten van het structuurbeleid. Hierna volgde een plenaire bespreking van de diskussies en met een rede van drs. J.M. den Uyl werd de conferentie afgesloten.

Op 8 mei 1971 werd in Arnhem een partijdag gehouden, waaraan ruim 300 bezoekers deelnamen. Uitvoerig werd stil gestaan bij de vraag, hoe de samenwerking met D'66 en PPR moet worden voortgezet.
Duidelijk werd gemaakt, zowel door Den Uyl als door Van der Louw, dat het partijbestuur alle leden daarbij zal betrekken en beslissingen over partijvorming voorbehouden zijn aan het congres.

CONGRESSEN

Op 4, 5 en 6 februari 1971 vond in het RAI-congrescentrum te Amsterdam het 13e tweejaarlijkse congres van de partij plaats.
Het toen vastgestelde verkiezingsprogram voor de periode 1971-1975 is in druk verschenen. De overige besluiten van dit congres worden opgenomen in de politieke verslagen van het partijbestuur 1970-1972.
Ten gevolge van een op dit congres aangenomen resolutie inzake samenwerking met andere partijen, werd op 20 maart 1971 in de Rivièrahal te Rotterdam een buitengewoon congres belegd.
De besluiten van dit congres worden eveneens opgenomen in de politieke verslagen van het partijbestuur 1970-1972. Tijdens de lunchpauze demonstreerden de congresgangers in verschillende wijken van Rotterdam tegen de voorgestelde huurverhogingen.

PARTIJRADEN

De partijraad kwam in de verslagperiode tweemaal bijeen.
Op 17 maart 1971 vergaderde zij om de kandidatenlijsten voor de Eerste Kamer vast te stellen.(Zie verder blz. 39 e.v.)
Op 19 juni 1971 kwam de partijraad bijeen ter bespreking van een aantal organisatorische en financiële aangelegenheden. De voornaamste besluiten laten wij hieronder volgen:

Begroting 1971-1972

In afwachting van de resultaten van de studie van de commissie Taakverdeling werd door de aanvaarding van een motie, ingediend door pg. Mug (Amsterdam), mede namens een aantal andere gewesten, de begroting voorlopig vastgesteld tot januari 1972, met uizondering van de personeelskosten, die definitief werden vastgesteld. De contributieverdeelsleutel over afdelingen, gewesten en partijbestuur, werd op hetzelfde peil gehandhaafd als voor 1970-1971, te weten: afdelingen 19,5 %, gewesten 8 % en partijbestuur 72,5 %.
De reservering van ƒ 35.000,-- voor een aktiefonds werd door de partijraad verworpen.
De motie luidde als volgt:
De partijraad van de Partij van de Arbeid, op 19 juni 1971 in Utrecht bijeen,
constaterende dat aan de besluiten van de partijraden van 6 september 1969 en 6 juni 1970 geen uitvoering is gegeven,
besluit:
- de begroting 1971-1972, behalve voor wat betreft de personeelskosten, slechts voorlopig vast te stellen;
- bij de voorlopige vaststelling de huidige financiële verhouding tussen de partijgeledingen te handhaven;
- en de begroting 1971-1972 vóór 1 januari 1972 definitief vast te stellen na voldoende diskussie binnen de partij aan de hand van het rapport commissie Taakverdeling.

Financieel verslag 1969-1970

Dit verslag werd goedgekeurd, nadat de penningmeester had toegezegd aan het verzoek van pg. Boerman e.a. - die erop aandrongen, dat in het vervolg het financieel verslag van de accountant en de begroting in dezelfde opstelling zullen worden gepresenteerd - te zullen voldoen.

Contributies

De contributieklassen worden als volgt vastgesteld:

groep I van 0,75 naar ƒ 1,-- per maand;

groep	II	van	ƒ 2,50	naar	ƒ 2,75	per	maand;
"	III	"	ƒ 5,--	"	ƒ 5,50	"	"
"	IV	"	ƒ 7,50	"	ƒ 8,25	"	"
"	V	"	ƒ10,--	"	ƒ11,--	"	"

Het partijbestuur zegde toe de leden over de noodzaak van de contributieverhoging op de hoogte te zullen stellen.

Pakistan

In aansluiting aan de rede over de toestand in Oost-Pakistan door de heer Hassan wordt met algemene stemmen de volgende motie aangenomen:

"De partijraad van de Partij van de Arbeid, op 19 juni 1971 in Utrecht bijeen,
geschokt door het brute, militaire geweld, waarmee de Pakistaanse regering het volk in Oost-Bengalen tracht te onderwerpen, doet een dringend beroep op de Nederlandse regering om:
1. Binnen het kader van het Pakistan-consortium alle mogelijke druk op de Pakistaanse regering uit te oefenen een eind te maken aan de massamoord in Oost-Bengalen door de terugtrekking van het Westpakistaanse leger;

2. aan te dringen op de vrijlating van de leider van de meerderheidspartij, de Awami League, Sjeik Moedjiboer Rachman;

3. op toelating van internationaal toezicht op de humanitaire hulpverlening in Oost-Bengalen;

4. en verdere financiële hulp aan Pakistan afhankelijk te stellen van de inwilliging van deze voorwaarden;

hoopt, dat daarmede tevens een bijdrage geleverd kan worden aan de totstandkoming van politieke onderhandelingen, die leiden tot een oplossing welke in overeenstemming is met de wil van het volk in Oost-Bengalen."

VERKIEZINGEN

Kandidaatstellingen

In verband met de voorgestelde grondswetswijzigingen, was het noodzakelijk, dat er behalve de normale Tweede Kamerverkiezingen óók verkiezingen voor de Eerste Kamer werden gehouden.
Voor deze beide vertegenwoordigende lichamen dienden dus kandidaatstellingen plaats te vinden, welke volgens de nieuwe reglementen kandidaatstelling geschieden, hetgeen o.a. inhield, dat de gewestelijke vergaderingen de kandidatenlijsten vaststelden en het verzorgen van de officiële kandidatenlijsten voor de Tweede Kamer nu tot de taak van de gewesten behoorde. De indiening van de Eerste Kamerlijsten werd door het partijsekretariaat verzorgd.

Tweede Kamer (28-4-1971)

Als landelijke lijstaanvoerder werd aangewezen J.M. den Uyl.
De landelijke kandidatenlijsten luidden als volgt:
Kieskring I 's-Hertogenbosch en
Kieskring II Tilburg
Den Uyl, J.M.
Stemerdink, A.
Postema, mej. E.
Spinks, J.W.
Derks, F.J.
Oele, A.P.
Van de Rakt, C.J.
Buys, A.
Egas, C.
De Haan, C.
Boot, D.J.
Van den Doel, J.
Brugman, A.W.
Muller, geb. Van Ast, M.A.
Vrolijk, M.
Peters, J.
Vondeling, A.
Elsinga, geb. Van Loov, A.A.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
Worell, M.J.C.
Van Lier, T.J.A.M.

Prins, A.K.
Van der Ploeg, S.

Kieskring III Arnhem
Den Uyl, J.M.
Van den Doel, J.
Voortman, A.J.
Vermeer, E-
Hekkelman, J.
Van Rossum, echtg. van Van Rossum, Erica
Van Ooijen, D.A.Th.
Albers, W.
Hakkert, C.G.A.W.
Mannessen, G.C.E.
Beuke, H.J.
Van den Anker, C.A.
Cammelbeeck, G.J.P.
Van der Doef, C.J.Th.
Faasen, M.
Van der Hek, A.
Houwaart, D.F.
Klatser, Leo
Koops, J.
Meijer, W.
Rooseboom, D.
Rijgersberg, J.H.G.E.
Schaefer, J.L.N.
Van der Straaten, geb. Scheepens, S.A.J.
Tuntler, H.J.
Wilgenhof, G.
Barendregt, mej. N.G.
Ter Beek, A.L.
Brautigam, echtg. W.F. van Bodegraven, G.

Kieskring IV Nijmegen
Den Uyl, J.M.
Jans, H.A.M.
Meijer, W.
Van Ooijen, D.A.Th.
Jurriëns, A.
Van Rossum, geb. Van Rossum, E.
Van der Ploeg, S.
Massink, J.
Van Riemsdijk, geb. De Beus, A.C.
De Groot, G.

Van den Doel, J.
Posthumus, S.A.
Van Thijn, Ed.
Van Lier, Th.J.A.M.
Padt, geb. Jansen, A.M.C.
Albers, W.
Van den Anker, C.A.
Barendregt, mej. N.G.
Ter Beek, A.L.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
De Bruijn, H.M.
Van Dam, M.P.A.
Dankert, P.
Dolman, D.
Egas, C.
Epema, geb. Brugman, M.
Eijkelboom, J.
Franssen, H.M.
Gerrichhauzen, J.Th.G.
Hakkert, C.G.A.W.

Kieskring V Rotterdam en
Kieskring VIII Dordrecht
Den Uyl, J.M.
Lems, A.J.
Barendregt, mej. N.G.
Lamberts, J.H.
De Ruiter, P.A.
Roels, P.A.
Laban, C.
Pronk, J.P.
Epema, geb. Brugman, M.
Patijn, S.
Van der Hek, A.
Posthumus, S.A.
Molenaar, mej. M.
Visser, B.
Ribbius, C.P.E.
Smith, P.
Leune, J.M.G.
Korpel, J.
Van den Doel, J.
Daalmeijer, J.J.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
De Vries, K.G.
Vondeling, A.
Van Zuuren, J.H.

Vrolijk, M.
Bax, J.L.
Franssen, H.M.
Rood, geb. De Boer, M.
Grandia, J.H.N.
De Ronde, C.J.

Kieskring VI 's-Gravenhage
Den Uyl, J.M.
Vrolijk, M.
Van Lier, Th.J.A.M.
Padt geb. Jansen, A.M.C.
Boone, J.H.
Vooys geb. Bosma, F.A.G.
Poppe, C.
Brautigam echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
Dolman, D.
Van Dam, M.
Molenaar, J.H.C.
Van der Louw, A.
Toussaint, J.R.
Van der Stoel, M.
Uijen, F.J.F.
Van Thijn, Ed.
Van den Bosch geb. Brethouwer, G.J.
Van den Doel, J.
Wiersma, A.
Franssen, H.M.
Roethof, H.J.
Oele, A.P.
Patijn, S.
Voogd, J.J.
Dankert, P.
Posthumus, S.A.
Vredeling, H.
Wieldraaijer, E.R.
Wierenga, H.
Vondeling, A.

Kieskring VII Leiden
Den Uyl, J.M.
Van der Stoel, M.
Dolman, D.
Borgman, J.
Van der Hek, A.
In 't Veld, R.J.
De Graaf, J.W.
Dorsman, K.D.
Vellekoop geb. Weijtze, J.W.H.
Vos, P.J.
Dirks, T.J.
Patijn, S.
Van den Bosch, geb. Brethouwer, G.J.
Roethof, H.J.
Baars, W.S.
Piena, geb. Buiteveld, S.
Bordewijk, P.
Boot, geb. Nanning, M.H.
Stootman, H.J.
Van den Doel, J.
Den Dubbelden, W.G.
Van Dam, M.
Pronk, J.P.
Molleman, H.A.A.
Bezemer, J.
Breddels, J.
Egas, C.
Maat, A.
Van Dienst, A.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.

Kieskring IX Amsterdam
Den Uyl, J.M.
Van Thijn, Ed.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
Oele, A.P.
Schaefer, J.
Kolthoff, K.
Halberstadt, V.

Van den Doel, H.
Salomons, mej. E.H.C.
Jetten, J.H.
Van Dam, M.
Nagel, K.
Egas, C.
Brandenburg, H.F.
Kweksilber, W.
Snelleman, J.
Langenakker, H.
Van den Boomen, B.J.
De Cloe, C.H.
Persoon, G.J.C.A.
Kooiman, J.
Kombrink, J.C.
Hoogland, J.F.
Dienaar, E.
Polak, W.
Van den Bergh, geb. Van der Meer, M.

Kieskring X Den Helder
Den Uyl, J.M.
Egas, C.
Dankert, P.
Kosto, A.
Bant, K.
Post, J.A.
Van Weele geb. Plooyer, A.C.
Stom, T.K.C.
Van Oosten, C.
Schaafsma, H.
Muije, K.
Zijlstra, J.
Root, B.F.
Geuzebroek, A.
Poeze, H.A.
Van Ark, J.
Pruyssen, geb. Kingma, W.
Bakker, A.C.
Takens, J.H.
Helder, J.H.
Hoekstra, J.
Jonker, W.
Dorsman, K.D.
Schuurman, A.
Westdorp, J.J.
Van Dantzig, L.J.A.

Mantel, mej. T.
Krom, J.
Van der Werve, geb. Westerlaken, M.
Kerkhoven, K.

Kieskring XI Haarlem
Den Uyl, J.M.
Voogd, J.J.
Stoffelen, P.R.
Varkevisser, geb. De Boer, C.R.
Van de Water, M.
Van Velzen, W.J.
Heidinga, P.
Nicolai, M.
Groos, geb. Van den Burg, J.
Schilthuis, geb. Coenraad, G.A.
Mensink, W.
Meijer, J.W.
Binkhorst, A.F.
Muskee, A.
Verkijk, D.
Dorrepaal, W.
Colijn, J.V.
Zwart, J.A.

Kieskring XII Middelburg
Den Uyl. J.M.
Roels, P.A.
Prins, E.J.
Vondeling, A.
Egas, C.
Van den Doel, J.
Wisse, W.
Schouwenaar, A.P.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
Van Thijn, Ed.
Korstanje, B.J.
Lamberts, J.H.
Epema, geb. Brugman, M.
Dankert, P.
Roethof, P.J.
Franssen, H.M.
Oele, A.P.
Van der Ploeg, S.
Vrolijk, M.
Dolman, D.
Laban, C.

Van Lier, Th.J.A.M.
Koning, W.J.
Kosto, A.
Lems, A.J.
Wieldraaijer, E.R.
Van der Stoel, M.
Uijen, F.J.F.
Wierenga, H.
Barendregt, mej. N.G.

Kieskring XIII Utrecht
Den Uyl, J.M.
Vredeling, H.
Roethof, H.J.
Van der Doef, J.C.
Velders, geb. Vlasblom, W.
Van Colmjon, L.A.
Van Dam, M.
Bos, J.
Koning, W.J.
Van Hall, C.G.
Hoekstra, mej. F.
Rood, geb. De Boer, M.
Battenberg, K.
Van der Heuvel, geb. De Blank, C.
Van den Doel, J.
Egas, C.
Uijen, F.J.F.
Cammelbeeck, G.J.P.
Van der Louw, A.A.
Pronk, J.P.
Van Thijn, Ed.
Verkuijl, T.
Voogd, J.J.
Kombrink, J.C.
Wieldraaijer, E.R.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
Wierenga, H.
Franssen, H.M.
Vrolijk, M.
Halberstadt, V.

Kieskring XIV Leeuwarden
Den Uyl. J.M.
Vondeling, A.
Vellenga, J.T.
Flik, H.

De Vries, F.
Pebesma, geb. Piebenga, A.
Franssen. H.M.
De Haas, S.J.M.M.
Bakker, G.
Stapel, C.
De Jager, J.
Wierenga, H.
Bijleveld, S.
Bruinsma, J.
Egas, C.
Rodenhuis, J.
Vledder, G.H.
Sikkema, K.
Kooistra, P.
De Boer, A.
Van der Veer, F.
Keuning, H.
Van der Waal, W.J.
Boot, J.D.
De Vries, G.
Toussaint, I.P.
Van Esveld, J.G.M.
Hondema, S.
Wadman, A.S.
Ten Cate, L.O.

Kieskring XV Zwolle
Den Uyl, J.M.
Wieldraaijer, E.R.
Masman, J.W.
Van Ooijen, D.A. Th.
Meijer, W.
Van den Doel, J.
Rienks, H.
Van der Louw, A.A.
De Jong, mej. S.
Krouwel, geb. Vlam, J.B.
Polter, F.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
Smit, A.
Roerink, H.J.
Vermeer, E.
Franssen, H.M.
Van Muijen, J.J.
Van Savooijen, J.R.
Moolekamp, J.C.

Houwaart, D.F.
Bouwmeester, G.J.
Wierenga, H.
Roesink, L.
Schutte, J.H.
Kombrink, J.C.
Van Dok, W.
Olink, J.
Waller, W.D.
Sijses, G.P.
Mulder, W.

Kieskring XVI Groningen
Den Uyl, J.M.
Wierenga, H.
Haas, geb. Berger, R.M.
Bartelds, L.J.
Van der Ploeg, S.
Verkruisen, W.G.
Vondeling, A.
Franssen, H.M.
Beijert, J.
Tomasoa, A.H.
Egas, C.
Van der Doel, J.
Veldhuis, J.
Van Thijn, Ed.
Van der Zee, J.
Mulder, F.
Huisman, P.
Boer, L.Chr.
Hartog, Chr.
Bolle, C.M.

Kieskring XVII Assen
Den Uyl, J.M.
Franssen, H.M.
Ter Beek, A.L.
Vondeling, A.
De Roos, H.M.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
Wierenga, H.
Westenbrink, F.
Vrolijk, M.
Van den Doel, J.
Wanninkhof, F.J.
Simon, geb. Vogelaar, F.

Van Lier, Th.J.A.M.
Hijmans, A.
Santing, P.
Barendregt, mej. N.G.
Kolthoff, G.W.
Vellenga, J.T.
Padt, geb. Jansen, A.M.C.
Londo, H.J.
Van Thijn, Ed.
Lijzen, J.

Kieskring XVIII Maastricht
Den Uyl, J.M.
Oele, A.P.
Knot, M.J.
Konings, M.J.
Coumans, A.
Egas, C.
Van den Doel, J.
Van de Veen, J.
Stoffel, P.
Brautigam, echtg. van W.F. van Bodegraven, G.
Benthem, geb. Van Hoogdalem, A.
Andriesma, J.B.W.A.
Van Thor, F.G.K.
Timmermans, L.J.
Bennis, J.G.I.
Dommeck, J.M.H.G.
Van Betuw, P.Th.
Van de Brandt, A.J.
Dreimuller, J.H.
Van der Zee, J.

Daar J.M. den Uyl door het lot verkozen werd verklaard op lijst VIII (Dordrecht) werden verkozen verklaard voor kieskring I en II: A. Stemerdink, mej. E. Postema en J.W. Spinks.
III : J. van den Doel en A.J. Voortman
IV : H.A.M. Jans en W. Meijer
V en VIII: A.J. Lems, mej. N.G. Barendregt, J.H. Lamberts, P.A. de Ruiter, C. Laban en J.P. Pronk.
VI : M. Vrolijk en Th.J.A.M. van Lier
VII : M. van der Stoel en D. Dolman
IX : E. van Thijn, mw. G. Brautigam, J. Schaefer.
X : C. Egas en P. Dankert
XI : J;J; Voogd en P.R. Stoffelen.

XII : P.A. Roels
XIII : H. Vredeling en H.J. Roethof
XIV : A. Vondeling en J.T. Vellenga
XV : E.R. Wieldraaijer, J.W. Masman en D.A.Th. van Ooijen.
XVI : H. Wierenga en R.M. Haas-Berger
XVII : H.M. Franssen en A.L. ter Beek
XVIII: A.P. Oele en J. Knot.

Eerste Kamer 29-4-1971

In verband met het feit dat op het februaricongres een statutenwijziging was aangenomen, waardoor het vaststellen van de kandidatenlijsten voor de Eerste Kamer niet meer tot de taak van de partijraad maar tot die van de gewestelijke vergadering was gaan behoren, werden de kandidatenlijsten conform het advies van de gewestelijke vergaderingen vastgesteld: Het partijbestuur werd gemachtigd om zo nodig tot gewenste splitsingen van de kandidatenlijsten over te gaan en aan de lijst van groep II op advies van de desbetreffende gewesten enige namen toe te voegen, indien de lijst door opsplitsing in een aantal lijsten tekort zou worden.

De volgende lijsten werden ingediend:
Groep I (Noord-Brabant, Zeeland, Utrecht, Limburg)

1.	J.B. Broeksz	- Hilversum
2.	A. Mater	- Geldrop
3.	M.C. Verburg	- Middelburg
4.	J. Knot	- Heerlen
5.	R. Hajer	- Amersfoort
6.	A. Joustra-Bijker	- Best
7.	A.T. de Leeuw-Mertens	- Baarn
8.	B.J. Korstanje	- Yerseke
9.	P. Stoffel	- Roermond
10.	A.J. van 't Veer	- Utrecht
11.	J. Stenvert	- Terneuzen
12.	K. de Wilde	- Soest

Groep II (Gelderland, Overijssel, Groningen, Drente)
Lijst 1.

1.	A.R. Vermeer	- Arnhem
2.	A.A.C. Maaskant	- Zwolle
3.	G.M. Nederhorst	- Gouda

4. A. Smit - Enschede
5. J. Visser - Nijmegen
6. A.A. van der Louw - Hoevelaken
7. mej. S. de Jong - Hardenberg
8. C.A. van den Anker - Wageningen
9. H.J. Roerink - Enschede

Lijst 2.
1. M. Troostwijk - Groningen
2. W. Hendriks - Groningen
3. A. van Veldhuizen - Uithuizen
4. J. Beijert - Delfzijl
5. L.C. Boer - Groningen

Lijst 3.
1. G.W. Kolthoff - Sleen
2. A. Hijmans - Rolde
3. C. de Vries - Gasselternijveen
4. J.J.Hogewind-de Nijs - Assen
5. D.F. Houwaart - Almelo

Groep III (Noord-Holland, Friesland)
Lijst 1.
1. A.H. Kloos - Landsmeer
2. mw. I. Vorrink - Amsterdam
3. R. van den Bergh - Amsterdam
4. W. Kweksilber - Amsterdam
5. E. Brongersma - Heemstede
6. K. Bant - Schellinkhout
7. J. Coerse - Aalsmeer

Lijst 2.
1. C.A. Koopman - Alkmaar
2. E. Steenbergen - Bussum
3. L.J. de Ruiter - Bergen (N.H.)
4. V. Halberstadt - Amsterdam
5. F.P. Wibaut - Amsterdam
6. H. de Boer-d'Ancona - Amsterdam

Lijst 3.
1. J.H. Zoon - Leeuwarden
2. W. Wierda - Den Haag
3. K. Sikkema - Leeuwarden
4. D. Beeksma - Leeuwarden
5. P. Bonnema - Leeuwarden
6. H. Flik - Leeuwarden

7.	J. Spiekhout	- Leeuwarden
8.	A.C. Engelen	- Heerenveen
9.	J. ten Brug	- Leeuwarden
10.	H. de Wilde	- Schagen

Groep IV (Zuid-Holland)

Lijst 1.

1.	H. Versloot	- Oostvoorne
2.	L.M. de Rijk	- Warmond
3.	H.G. de Block	- Leiden
4.	B. van Dam	- Waddinxveen
5.	E. van Spiegel	- Delft
6.	S. Maso	- Rotterdam
7.	K.L. Roskam	- Roelofarendsveen

Lijst 2.

1.	M. de Niet	- Den Haag
2.	E. Meester	- Amsterdam
3.	E. Brongersma	- Heemstede
4.	G.J.P. Cammelbeeck	- Eindhoven
5.	C.G. van Leeuwen	- Rotterdam
6.	mw. A.P. Schilthuis	- Den Haag
7.	G.v.Benthem v.d. Bergh	- Oegstgeest
8.	C. van Krimpen	- Rotterdam
9.	R.S. van der Laan	- Hillegom

Verkiezingsaktie

De landelijke aktie werd, onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur, gevoerd door de Centrale Campagne Commissie welke bestond uit: E. Bosma, mw. M.J. Grotenhuis (sekretaresse), A.A. van der Louw, T. Pauka, mw. A.P. Schilthuis, A. Sligting, C. van Staal, H.A. van Stiphout, E. van Thijn, J.M. den Uyl en A. Vondeling (voorzitter).
Daarnaast werden Gewestelijke Campagne Commissies ingesteld, die in samenwerking met de CCC de landelijke actie regionaal vertaalde en de campagne rond de gewestelijke kandidaten voerden.
Bovendien waren er drie bijzondere commissies in het leven geroepen, t.w. de Vrouwen Campagne Commissie, de Jongeren Campagne Commissie en de Bejaarden Campagne Commissie, die zich bezighielden met de specifieke benadering van deze groepen kiezers. Daarnaast bestonden nog een sectie Radio en TV, een Reclamecommissie en een Begeleidingscommissie.
In de landelijke actie stonden vijf thema's centraal: (in willekeurige volgorde) woningnood, milieuhygiëne,

onderwijs, lonen en prijzen, bejaarden.
Vanaf eind februari werd er een tournee georganiseerd, waarbij de lijstaanvoerder, J.M. den Uyl, en zijn politieke team aan alle achttien kieskringen een werkbezoek bracht. Per kieskring werd hij begeleid door een gewestelijk politiek team, waarvan altijd de belangrijkste gewestelijke kandida(a)t(en) deel uitmaakte(n). Zulk een dag werd afgesloten met een persconferentie en vond zijn hoogtepunt in de politieke avondvergadering in die kieskring. De organisatie van de werkbezoeken was in handen van de desbetreffende GCC.
In de tweede helft van april werd er door A.A. van der Louw gedurende zes dagen een tournee georganiseerd onder het motto "Ganzeborden met Jaap van de Merwe en praten met André van der Louw".
Daar het duidelijk was, dat zulk een actie op professionele wijze diende te worden aangepakt, werd pg. E. Bosman, directeur van het reclame-adviesbureau Perik, Garling en Bosman uit Enschede, aangesteld als coördinator en voornaamste vormgever.
Voor de organisatorische zaken was één full-time medewerkster aangetrokken, terwijl vanaf 1 januari twee tijdelijke hulpkrachten - van wie één gedeeltelijk - en vanaf 15 februari nogmaals twee tijdelijke krachten - van wie eveneens weer één gedeeltelijk - in dienst waren genomen.
Gedurende de periode januari tot en met april was er een documentalist aangesteld, die op voortreffelijke wijze een losbladig documentatiesysteem ten behoeve van de kandidaten en alle anderen, die spreekbeurten e.d. in de verkiezingstijd moesten houden, samenstelde.
Het verkiezingsdrukwerk was qua lay-out en belettering zoveel mogelijk gestandaardiseerd, hetgeen de partij naar buiten duidelijk herkenbaar maakte èn de produktiesnelheid ten goede kwam.

Uitgegeven werden:	oplage:	
Verkiezingsprogram	20.000	gratis
Brochure 25 jaar PvdA	10.000	ƒ 0,30
Bejaardenfolder	130.000	gratis
Strooifolder voor vrouwen	130.000	gratis
Verkiezingskrant	800.000	gratis
Stickers	1.000.000	gratis
Ballonnen	200.000	ƒ 0,05
Gewestelijke folders	2.733.000	gratis
Folders huurverhoging	30.175	gratis

	oplage:	
Folder aktie Surinamers/ Antillianen	20.000	gratis
Wisselaffiches (bejaarden, lonen, woningbouw, onderwijs, milieuhygiëne)	100.000	ƒ 0,50
Verkiezingsaffiches 83 x 118	12.365	ƒ 0,60
42 x 63	40.000	ƒ 0,30
20 x 30	50.800	ƒ 0,15
Zwart-wit-boek	1.360	ƒ 1,50
Jongerenfolder (werkende jongeren)	10.000	gratis
Jongeren-Bejaarden	1.000	gratis
Grammofoonplaats "Op de hele wereld"	5.000	ƒ 2,50
Ansichtkaarten (schaduwkabinet) voor huis-aan-huis-verspreiding	2.500.000	gratis

Naast dit drukwerk liet de partij ook van zich blijken via advertenties in regionale en landelijke dag- en weekbladen + een tweetal damesbladen, terwijl gedurende de Europese schaatskampioenschappen in Heerenveen ook gebruik gemaakt werd van luchtreclame. Daar het duidelijk was dat zulk een ambitieuse opzet van de verkiezingsaktie het nodige geld zou vragen, werd het zilveren jubileum van de partij aangegrepen om onder de leden onder het motto "Geef 25 cent voor elk jaar dat u lid bent" een inzameling te houden. Uiteindelijk bracht de aktie ƒ 73.540,71 op.
Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de partij op 9-2-1971 ontvingen de leden, van wie ons bekend was dat zij vanaf de oprichting lid waren, een overdruk van een Albert Hahnplaat uit 1928, vergezeld van een brief van voorzitter Vondeling. Zo'n 18.000 partijleden kwamen voor dit presentje in aanmerking. Daarnaast verscheen nog een aparte uitgave van Socialisme & Democratie, die speciaal aan dit jubileum was gewijd.

In het kader van de verkiezingsaktie werd ook aandacht geschonken aan het ledenwinnen. Hiervoor werd de folder Uw hart zit links herdrukt en ter beschikking gesteld van afdelingen en gewesten, terwijl via advertenties in regionale en landelijke dagbladen, alsmede in weekbladen, de burgers werden opgeroepen

zich aan te sluiten bij de Partij van de Arbeid. Op de dag nà de verkiezingen werden de kiezers via de dagbladen bedankt voor het uitbrengen van hun stem opgewekt nu ook de vólgende stap te doen en lid van de partij te worden.

Ook aan de opkomstbevordering werd hard gewerkt. Niet alleen werden de afdelingen op het grote belang van een goede opkomst gewezen, en organiseerden zij allerlei ophaaldiensten, maar ook via een pagina grote advertentie werden de kiezers verzocht hun stem uit te brengen op een van de partijen uit de progressieve concentratie.
Op de dag vóór de verkiezingen werd onder het motto: "De Regering van de Nieuwe Drie" het schaduwkabinet per foto in de dagbladen gepresenteerd.

De kosten van de verkiezingscampagne bedroegen ruim ƒ 618.000,--. Deze kosten konden bestreden worden uit de reserveringen in het verkiezingsfonds diverse ontvangsten o.a. ter gelegenheid van het jubileum van de partij en extra bijdragen zowel van individuele partijgenoten als van de diverse gewesten.

Huuraktie

Tijdens de verkiezingscampagne werd begin maart een huuraktie gestart, die erop gericht was mensen te adviseren in verband met de huurverhoging van 7 % per 1 april.
In een redelijk groot aantal plaatsen werden aktiviteiten ontplooid, zoals het houden van spreekuren, het huis-aan-huis- folders verspreiden met informatie over wat de mensen konden doen, het instellen van een speciale plaatselijke ombudsman e.d. Op deze wijze konden duizenden worden geholpen.
Per 1 mei trad een nieuwe wet in werking voor huur en verhuur van bedrijfsruimte. De huren van veel bedrijfspanden werden vaak met meer dan 100 % verhoogd.
Dankzij de enorme inzet van pg. H. Kombrink was het partijbestuur in staat op dit terrein onmiddellijk aktie te ondernemen en vele tientallen middenstanders de weg te wijzen, hoe zij het beste in dezen konden handelen.
In verband met het feit, dat er op 1 juli een flink

aantal nieuwe regelingen op huurgebied in werking traden, die voor veel lager betaalden vroeger of later zeer onplezierige gevolgen met zich zouden brengen, werd ook op dit stuk aktie ondernomen.

AKTIES

Op 20 en 21 augustus 1971 werd er een gezamenlijk werk weekend van partijbestuur en Tweede Kamerfraktie gehouden onder het motto: Mogelijkheden en grenzen van de Partij van de Arbeid als aktiepartij. Naar aanleiding van de daar gevoerde diskussie besloot het partijbestuur tot aktie over te gaan op de volgende terreinen:
Ombudswerk, waarbij de partij de individuele burger, die veelal zijn persoonlijke problemen niet herkent als vraagstukken met een strukturele achtergrond kan helpen met of hem de weg kan wijzen tot oplossing van zijn probleem en hem daardoor weer vertrouwen kan geven in het optreden van de politieke partij.
Huurharmonisatie. In verband met de invoering van de huurharmonisatiewet was een aktie van de partij op dit terrein het meest urgent. Het partijbestuur besloot dan ook, dat de huuraktie een permanent onderdeel van de partij-aktiviteiten voor het komende jaar zou worden en op grotere schaal zou worden voortgezet.
De werkgroep, die de aktie begeleidt, bestaat uit: Jan Schaefer, Hans van den Doel en Hans Hofhuis (fraktie-assistent) namens de Tweede Kamerfraktie; Tineke Schilthuis en Hans Kombrink (voorzitter) namens het partijbestuur, waarbij de eerste tevens uit hoofde van haar raadslidmaatschap deel van de werkgroep uitmaakt; Jan Beerenhout en André Thomsen namens de ombudslieden en Jaap Groenhof namens de raadsleden.
Milieuvraagstukken. Uit een aantal afdelingen en gewesten werd aan het partijbestuur gevraagd aan deze problematiek de nodige aandacht te besteden. Besloten werd een landelijke werkgroep in het leven te roepen, die tot taak kreeg aansluiting te zoeken bij bestaande aktiegroepen en die partij-afdelingen en -gewesten oproept het zelfde te doen en die zelf ook

met initiatieven komt. Een werkgroep, die blijvende relaties legt met juist op dit gebied belangrijke onderzoekingsinstanties en er voor zorgt, dat onze vertegenwoordigers in de openbare lichamen van de nodige informatie worden voorzien.
De werkgroep bestaat uit; Marian van den Bergh (voorzitster), Meinv Epema (sekretaresse), Anton Fischer, Leendert Jonker, Karel Nagel, Piet de Ruiter, Carel van Rijsinge, Dolf Toussaint, Anna Vaas, Henriëtte Verkerk en Hugo Versloot.
Bedrijfsdemokratisering. Hierbij werd gepleit voor het leggen van kontakten aan de basis. Er is een werkgroep ingesteld, die o.a. tot taak heeft gekregen het partijbestuur te adviseren op welke wijze vorm aan dit projekt zou kunnen worden gegeven en te inventariseren op welke plaatsen een onderlinge afwijking bestaat tussen de wettelijke mogelijkheden op het terrein van de zeggenschap en de praktijk. Als leden van de werkgroep treden op; J.C. v.d. Doef, G. Klein, K. Kolthoff, W. Meijer, B. Peper, C. Poppe, J. Schaefer, E.R. Wieldraaijer en J. v.d. Woord.
Onderwijs. Hierover zijn nog geen konkrete mededelingen te doen.
Buurtakties. Hierover zullen enkele, eventueel op konkrete situaties toegespitste, aktiemodellen worden ontworpen, die dan onder de afdelingen kunnen worden verspreid.
Regionale problematiek. Voor wat Oost-Groningen betreft, werd er een kompleet aktieplan opgesteld, dat in een demonstratieve bijeenkomst op 20 november 1971 in Assen werd gepresenteerd. Over de aanpak en de bestudering van deze problematiek in andere delen van het land moet het partijbestuur zich nog beraden. Steun vanuit de fraktie is daarbij onontbeerlijk.
Kommunikatie met partijvertegenwoordigers op bestuurlijk niveau.
Tussen de partij en aktie en partijgenoten, die bestuurlijke verantwoordelijkheden dragen, kunnen vrij snel spanningen en konflikten bestaan indien er geen verdere begeleiding plaatsvindt. Daarom is het noodzakelijk, dat de kommunikatie met hen wordt verbeterd. In overleg met het partijbestuur wordt door de Sektie Gemeente en Provincie reeds gewerkt aan conferenties over diverse thema's.

Bedrijfsdemokratisering. Hierbij werd gepleit voor het leggen van kontakten aan de basis (b.v. plaatselijk) tussen vertegenwoordigers van de vakbeweging en de partij. Er is een werkgroep ingesteld, die o.a. tot taak heeft gekregen het partijbestuur te adviseren op welke wijze vorm aan dit projekt zou kunnen worden gegeven en te inventariseren op welke plaatsen een onderlinge afwijking bestaat tussen de wettelijke mogelijkheden op het terrein van de zeggenschap en de praktijk. Als leden van de werkgroep treden op; J.C. v.d. Doef, G. Klein, K. Kolthoff, W. Meijer, B. Peper, C. Oppe, J. Schaefer, E.R. Wieldraaijer en J. v.d. Woord

VORMING

In de afgelopen verslagperiode was er tot 1 maart 1971 geen speciale funktionaris beschikbaar voor het politieke vormingswerk van de partij.
De lopende werkzaamheden werden verricht door mej. A. Slagt, bezoldigd bestuursassistente van het Vrouwenkontakt.
Per 1 maart 1971 trad als vormingsleider J. Koops in dienst van de partij.
Er werd opnieuw een Vormingscommissie ingesteld, die in het verslagjaar twee maal bijeenkwam.
Leden hiervan zijn:
Mej. A. Bakker, Sj. Bijleveld, Mej. C.J. Dales, mej. J. Daling, R. Hajer, C. van den Heuvel-de Blank (voorz.), G.J. Heyne den Bak, J. Koops, W. Meijer, H.G. Ouwerkerk, mej. A. Slagt (notuliste), H.A. van Stiphout, mevr. A.A. in 't Veld, W. Velders-Vlasblom.

Kaderkursussen

Gedurende het verslagjaar vonden kaderkursussen plaats in de vormingscentra De Born te Bennekom en de Woodbrookershuizen te Bentveld en Kortehemmen.
Het hieronder volgend overzicht geeft een beeld van de deelname.

	aantal deel-nemers	aantal mannen	aantal vrou-wen	aantal deelne-mers tussen 20-30	aantal deelne-mers tussen 30-40	aantal deelne-mers tussen 40-50	aantal deelne-mers tussen 50-55
(1) 1 - niet lid van de PvdA							
(2) 3 - niet lid van de PvdA							
De Born 1e jaars	32(1)	20	12	15	9	7	1
2e jaars	15	9	6				
Bentveld 1e jaars	(22(2) (26	30	18	21	22	5	
2e jaars	15	10	5	8	5	1	1
Kortehemmen 1e jaars	19	11	8	11	4	4	

De gemiddelde leeftijd was het vorige verslagjaar 32½j. nu bijna 30 j.

Uit welke gewesten kwamen de kursisten?

	Gron.	Fr.	Dr.	Ov.	Gld.	Nd. Hol. Nd.	Nd. Hol. Zd.	Ut.	Zd. Hol.	Zld.	N. Br.	Lb.	Asd.	Den Haag	R'dam	België
De Born 1e jaars				2	8		4	8	7	1	1	1				
2e jaars				3	3			4	3		1	1				
Bentveld 1e jaars +)						2	6	1	14				22	2		1
2e jaars)						2	2		3		1		2	4	1	
Kortehemmen 1e jaars	3	11	4	1												

De 2e jaars van Bentveld starten als 1e jaars met een groep van 15 deelnemers

Welke vooropleiding genoten de kursisten:

	alleen lagere school	MAVO	middelbaar niveau	universitair niveau	LTS	MTS HTS	huish school	nog univ. stud.	totaal
De Born 1e jaars	1	2	14	2	1	2	3	7	32
Bentveld 1e jaars	-	8	17	4	1	3	1	14	48
2e jaars	1	5	6		1		1	1	15
Kortehemmen		5	8		3	1	1	2	

Uit de gegevens blijkt, dat ± 1/3 van de deelnemers bij de aanvang van de kursussen reeds aktief werkzaam is in de partij.

Gespreksleiders(sters)

Op De Born werden tweemaal drie weekeind-kursussen voor gespreksleiders(sters) gehouden.
Hieraan namen respektievelijk 17 en 20 leden van de partij deel.

Gespreksschema's

Gedurende het verslagjaar zijn de volgende diskussieschema's verschenen:

1. De internationale handel en de derde wereld
2. Wonen, gisteren, nu en morgen (onder verantwoordelijkheid van het HB van het Vrouwenkontakt verschenen)
3. Socialisme Nu (gereed tegen het einde van het verslagjaar).

In voorbereiding waren aan het einde van het verslagjaar de dokumentaties over:
1. Progressieve volkspartij
2. Socialistische Buitenlandse Politiek.

KOOS VORRINK INSTITUUT VOOR DE BESTUDERING VAN INTERNATIONALE VRAAGSTUKKEN

De integratie met de WBS

In het verslagjaar trad aan het licht, dat het niet langer zinvol was de WBS en het KVI afzonderlijk te laten funktioneren. Vooral de noodzaak binnenlandse vraagstukken meer en meer vanuit Europees perspektief te bezien, deed de wenselijkheid tot integratie op de voorgrond treden. Bovendien verslechterden de financiële vooruitzichten van het KVI, zeker op de middellange termijn, daar de Centrale aankondigde de subsidie voor het KVI, à raison van f 20.000,-- te gaan afbouwen.

Van de kant van het KVI werd gesteld, dat een integratie wel wenselijk was, maar dat dit in geen geval mocht betekenen, dat binnen de WBS/KVI het studiewerk op internationaal terrein , een ondergeschikte plaats zou krijgen. In het algemeen werd bepleit, dat het studiewerk van de toekomstige WBS/KVI "geïnternationaliseerd" werd, wat in de samenstelling van het Curatorium van de WBS tot uitdrukking zou moeten komen.

In het verslagjaar werd aan twee projekten gewerkt: een rapport over de Europese Gemeenschap en een rapport over ontwikkelingssamenwerking.
In overleg met de internationaal sekretaris, onder wiens verantwoordelijkheid het KVI valt, werd besloten een prioriteit vast te stellen.
Gezien het feit, dat de EEG-commissie van het KVI beter funktioneerde, werd besloten het rapport over de Europese Gemeenschap als eerste af te werken.
De samenstelling van de EEG-commissie luidt:
Voorzitter: A. Mozer
Sekretaris: H. van den Bergh
Leden: H.J.M. Aben
A.L. ter Beek
J.A.W. Burger
R. Cohen
P. Dankert
S.T. Duursma
K.J. Ehbets
B. v.d. Esch
M. de Heer

A. v.d. Hek
F. Italianer
P.J. Kaptevn
P.J.G. Kaptevn
W. Kok
Sj.A. Kuipers
J.J. v.d. Lee
H.H. Maas
K. van Miert
J.H.C. Molenaar
G.M. Nederhorst
A.P. Oele
W.G.F. van Oosten
S. Patijn jr.
S.A. Posthumus
H.C. Posthumus Meijes
F. Rondagh
P. de Ruiter
R.J. van Schaik
M. van der Stoel
J.M. den Uyl
P. Verloren van Themaat
H. Vredeling
O.G. de Vries Reilingh

De Commissie Ontwikkelingssamenwerking wordt gevormd door:
Voorzitter: H.M. Franssen
Sekretaris: H. van den Bergh
Leden: R.J. Cohen
F. van Dam
P. Dankert
V. Halberstadt
D. Heroma-Meilink
J.F. de Jongh
J.J. v.d. Lee
J.G. van Putten
H.J. Roethof
R.J. van Schaik
M. van der Stoel
J.M. den Uyl
A. van der Hek
N.G. Barendregt
J. Pronk
H.M. Franssen
H. Kombrink
J. Bos

P. Damming
J.J. Lind
P. van Tongeren

Een voor het KVI nieuwe ontwikkeling was de werkzaamheid van doctoraalstudenten als stagières.
De beperkte personeelsbezetting -de medewerker van het KVI is tevens assistent internationaal sekretaris- deed hier o.a. toe besluiten. De gedachte achter het aantrekken van deze stagières was ook, dat het uitsluitend op deze wijze mogelijk is, het studieterrein van het KVI wat te verbreden.

WIARDI BECKMAN STICHTING

INLEIDING

De werkzaamheden van de Wiardi Beckman Stichting waren in de verslagperiode hoofdzakelijk gericht op het uitvoeren van het eerder opgestelde studieprogramma van het projekt 'Gelijkheid'.
Daarnaast werd de nodige aandacht gegeven aan andere taken als fraktiebegeleiding in de vorm van sektiewerk alsook werkzaamheden meer specifiek ten behoeve van de Partij van de Arbeid. Laatstgenoemde aktiviteiten waren in deze verslagperiode omvangrijker dan in andere jaren. Dit vloeide voort uit de verkiezingen voor de Tweede Kamer en de partijcongressen welke daaraan vooraf gingen.
Ook bij de voorbereiding van de diskussienota 'Socialisme Nu - Gelijkheid' was de W.B.S. intensief betrokken. Van betekenis in deze periode zijn voorts geweest de wijzigingen met betrekking tot de medewerkers. Vakatures konden niet altijd en soms slechts ten dele worden aangevuld. De immer zorgwekkende financiële positie van de W.B.S. is de oorzaak van deze situatie.
De publikatie van W.B.S.-cahiers in de serie van de uitgeverij Kluwer werd voortgezet. De cahiers 'Gemeentelijke Democratie' (1970) en 'Verbeter de mensen, verander de wereld' (1970) beleefden inmiddels een tweede druk. Het aantal abonnementen bedraagt ca. 500. Ook voor de eerder verschenen W.B.S.-rapporten bestaat nog steeds duidelijk belangstelling; van alle vóór 1970 verschenen rapporten werden in dit verslagjaar ca. 1500 exemplaren verkocht.
De annoncering in de Partijkrant draagt stellig bij tot dit resultaat.
Gezien de financiële basis van de Stichting was in dit jaar belangrijk de indiening van het wetsontwerp betreffende subsidiëring van wetenschappelijke bureaus van politieke partijen. Kort na het einde van deze verslagperiode is het betreffende wetsontwerp goedgekeurd door de Tweede Kamer.
Het voorziet in een subsidie die voor de W.B.S. in 1971 ca. ƒ 100.000,- zal bedragen en in 1970 ca. ƒ 75.000,-. Deze bedragen voorzien in de tekorten welke zouden voortvloeien uit de verminderde bijdra-

ge aan de W.B.S. van de partij. Tevens werd bekend, dat de donatie van de levensverzekeringsmaatschappij 'De Centrale' t.b.v. ƒ 60.000,- in 5 jaar tijds verminderd zal worden tot ca. ƒ 15.000,-.
Het zal moeilijk zijn de teruggang op te vangen. Een aktie tot werving van donateurs bracht ƒ 9.000,- op, waardoor deze inkomstenpost werd verhoogd van ƒ 15.000,- tot ƒ 24.000,-. Verdere aktie tot werving van donateurs lijkt de enige oplossing om de verminderde opbrengst van onze inkomsten op te vangen.

CURATORIUM

In de samenstelling van het curatorium zijn enkele wijzigingen gekomen. Drs. W. Olthof zag zich genoodzaakt zich terug te trekken. Hij had zitting in het curatorium uit hoofde van zijn funktie van direkteur van het wetenschappelijk en scholingsinstituut van het N.V.V. Door de fusie van de wetenschappelijke bureaus van de drie vakcentrales kwam een einde aan deze vaste relatie. Er wordt omgezien naar een partijgenoot die in het curatorium de band tussen W.B.S. en vakbeweging kan bestendigen.
Twee nieuwe leden werden door het partijbestuur in het curatorium benoemd, t.w. dr.ir. A.P. Oele, lid van de Tweede Kamer en drs. R. Hajer, direkteur van het Centrum voor Volksontwikkeling te Amersfoort.
Het curatorium, dat in de verslagperiode regelmatig vergaderde, was aan het einde daarvan als volgt samengesteld:

drs. A.A. van Ameringen,	Wassenaar (voorzitter)
K.D. Dorsman,	Hippolytushoef (penningmeester)
prof.mr. H.J. Hofstra,	Den Haag
prof.mr. T. Koopmans,	Voorschoten
mr. G.E. Langemeijer,	Scheveningen
mr. Th.J.A.M. van Lier,	Den Haag
drs. G.M. Nederhorst	Gouda
ir. Th. Quené,	Voorschoten
prof.dr.W.A.A.M. de Roos,	Rotterdam
prof.dr. E. van Spiegel,	Delft
prof.dr. Th.A. Stevers,	Tilburg
drs. J.M. den Uyl,	Amsterdam

mr.dr. H. Verwey-Jonker	Utrecht
prof.dr. P. Vinke	Oegstgeest
dr. A. Vondeling	Leeuwarden
prof.dr. J.A. Weijel	Amsterdam
drs. R. Hajer	Amersfoort
dr.ir. A.P. Oele	Geleen
drs. H.A. van Stiphout	Abcoude (secretaris)

PERSONEEL

Zoals reeds vermeld hebben zich in het bestand aan vaste medewerkers enige wijzigingen voorgedaan. Per eind maart vertrok drs. R. de Rooi (politicoloog), die bijna 10 jaar bij de W.B.S. werkzaam is geweest. In juni d.a.v. kwam op zijn plaats drs. G.J. Heyne den Bak, welke eerder gedurende vier jaar werkzaam was op de afdeling bestuurskunde van de Vrije Universiteit. Onze medewerker mr. P.R. Stoffelen werd bij de verkiezingen van 28 april gekozen tot lid van de Tweede Kamer. Hij was gedurende vijf jaar werkzaam bij de W.B.S. met als hoofdtaak secretaris van de sectie Gemeente en Provincie. Tot de maand juli heeft Stoffelen zijn werkzaamheden voor de W.B.S. voor halve werktijd voortgezet. Zijn opvolger, mr. P.M.G.P. Janssens is per 1 oktober in dienst getreden.
Per eind september verliet ook drs. R. van Boven (econoom) onze dienst. Zijn opvolging was aan het einde van de verslagperiode nog problematisch om financiële redenen.
Indien een econoom kan worden aangetrokken zal deze pas per januari of februari 1972 kunnen beginnen.
De samenstelling van het personeel in vaste dienst was aan het begin van de nieuwe verslagperiode:

drs. H.A. van Stiphout	directeur
drs. M. van Hasselt	stafmedewerker
drs. P.J.A. Schwegler	stafmedewerker (voor halve dagen)
drs. G.J. Heijne den Bak	stafmedewerker
mr. P.M.G.P. Janssens	stafmedewerker
mevr. C.G. Steeman	secretaresse
mevr. J. de Weerd	secretaresse
mevr. M. Visser	bibliothecaresse

Voor de toekomst is voorts rekening te houden met inkrimping van het secretariaat. Per eind oktober 1971

zal mevr. Steeman - nadat zij eerder dit jaar het 25-jarig dienstverband bij de W.B.S. heeft gevierd - met pensioen gaan.
Vervanging zal slechts plaats kunnen vinden voor halve werktijd; wederom om financiële redenen.

STAGES

Zoals de laatste jaren gebruikelijk, hebben ook dit jaar weer enkele studenten stages bij de W.B.S. verricht.
N.F. Roest en J.G. Bomhoff hebben een literatuurstudie gemaakt aangaande mogelijkheden en wenselijkheden van binnengemeentelijke territoriale decentralisatie (wijkraden);
M. de Rijk heeft in het kader van de studie over het ruimtelijk beleid in Nederland een analyse gemaakt van de bestuurlijke procedure aangaande de totstandkoming van Shell Chemie aan de Moerdijk. De heer Van Ameringen analyseerde de reserverings- en beleggingspolitiek van een aantal grote verzekeringsmaatschappijen. Deze analyse ligt mede ten grondslag aan het desbetreffende hoofdstuk van het rapport 'Het particuliere verzekeringsbedrijf' (zie ook par. Publicaties van dit jaarverslag).
Voor het project 'Democratisering van het arbeidsbestel' heeft H. Geerkens het bedrijvenwerk van de vakbeweging bestudeerd. Ten behoeve van een nog door de W.B.S. te verrichten studie over gemeentefinanciën heeft N.J. Schagen een studiegemaakt van het niveau van de algemene uitkeringen uit het Gemeentefonds en de adviezen van de Raad voor de Gemeentefinanciën.
Een analyse van de arbeidsmarktpositie van de werkende jeugd werd gemaakt door P.C.J. van Wissen in verband met een lopende studie over arbeidsmarktbeleid.
De heer Siegers maakte een inventariserend overzicht van instellingen, die zich met consumentenvraagstukken bezighouden. Een groep van drie kandidaats-economen uit Groningen heeft in het kader van een stageprojekt een kwantificering gemaakt van een voorstel van de werkgroep onderwijs betreffende harmonisering van salarissen van onderwijzers en leraren.
De resultaten van deze werkzaamheden zijn in verslagen of rapporten vastgelegd met de bedoeling om deze waar mogelijk in W.B.S.-rapporten op te nemen of

anderszins dienstbaar te maken voor ons werk. Het bieden van mogelijkheden tot het verrichten van stages betekent een verruiming van het studiewerk voor de W.B.S. en naar gebleken is een zinvolle praktijkervaring voor de betreffende studenten.
Stageprojekten kunnen echter alleen slagen indien een goede begeleiding wordt gegeven, welke een verzwaring van de taak van de W.B.S.-medewerkers inhoudt.

PUBLIKATIES

In de verslagperiode kwamen drie rapporten voor publikatie gereed. In augustus verscheen als deel IV van het projekt 'Gelijkheid' het cahier over 'SOCIALE DIENSTVERLENING', waarin het totstandbrengen van een wet op de sociale dienstverlening de centrale gedachte vormt. Aandacht wordt voorts besteed aan vraagstukken van mankracht, opleiding, professionalisering en vrijwilligers/parttimers, alsook aan de verhouding tussen sociale dienstverlening en progressieve politiek. Het rapport is opgesteld door de sektie Maatschappelijk Werk onder voorzitterschap van mr. F.H.J.M. Daams met drs. M. van Hasselt als secretaris.
In september behandelde het curatorium het conceptrapport 'WIJKRADEN'. Hierin worden de bestaande ervaringen met wijkraden en de oorzaken van het weinig succesvol werken tot nu, geïnventariseerd; de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om wijkraden met vrucht te doen functioneren worden geformuleerd; de verhouding tussen gewest (schaalvergroting) en wijkraad (schaalverkleining) wordt besproken. Deze publikatie is het resultaat van stagewerkzaamheden van de heren J.G. Bomhoff en N.F. Roest. Het rapport is tot stand gekomen onder begeleiding van mr. P.R. Stoffelen en drs. G.J. Heijne den Bak, laatstgenoemde verzorgde de eindredaktie.
Eveneens in deze verslagperiode bereikte het rapport 'HET PARTICULIERE VERZEKERINGSWEZEN' het curatorium. Dit werkstuk werd opgesteld door drs. R. van Boven in nauwe samenwerking met ir. H. Vos. In dit rapport is een diepgaande analyse gegeven van de kostenstruktuur in het verzekeringsbedrijf, de onderlinge verhoudingen, de reserverings- en beleggingspolitiek.

De conclusies betreffen verplichtstelling van de particuliere ziektekostenverzekering, de brandverzekering voor woonhuizen. Gepleit wordt voorts voor beheer en uitvoering door de overheid van de particuliere ziektekostenverzekering, de W.A.-verzekering motorrijtuigen, de verplichte aanvullende pensioenverzekering voor alle werknemers.
De rapporten 'Wijkraden' en 'Het particuliere verzekeringswezen' zullen in het najaar van 1971 verschijnen. Naast deze publikaties in de serie W.B.S.-cahiers, uitgegeven door de firma Kluwer, werd nog een tweetal andere werkstukken openbaar gemaakt. In december 1970 verscheen een op verzoek van het Partijbestuur opgestelde nota over 'DE GEKOZEN BURGEMEESTER'. Hierin wordt een viertal alternatieven uitgewerkt m.b.t. verkiezen van de burgemeester: door de bevolking of door de raad al of niet in samenhang met de raadsverkiezingen. De nota werd opgesteld door een werkgroep met als leden prof.dr. A. Hoogerwerf, voorzitter; drs. J.H. Boone, Mr. P.M.G.P. Janssens, drs. H.G. Ouwerkerk, mr. P.R. Stoffelen, secretaris. Voorts verscheen in de zomer van 1971 de nota 'GEWESTVORMING EN GEMEENTELIJKE HERINDELING' van de sektie Gemeente en Provincie, opgesteld door mr. P.R. Stoffelen. Hierin worden de hoofdlijnen voor het werken aan gewestvorming nog eens weergegeven zoals deze eerder in het rapport 'STREEKGEMEENTEN EN STADSGEWESTEN' en in de artikelen in 'De Gemeente' zijn behandeld.

CONFERENTIES

Op 19 december 1970 werd in Rotterdam een conferentie belegd over het vraagstuk van economische groei en leefbaarheid. Op deze conferentie werd het eerder verschenen W.B.S.-rapport 'GROEI EN LEEFBAARHEID' ter diskussie gesteld. Als sprekers traden op mr. J. Klaasesz, Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland, ir. J.A. Beukers, vice-voorzitter van het Bureau Milieuhygiëne van de Raad van Nederlandse Werkgeversbonden, mr. H. Versloot (een der opstellers van het rapport); voorzitter was prof.dr. P. de Wolff. Het aantal deelnemers bedroeg 60. Op de conferentie werd een enquête gehouden ter evaluatie daarvan. Aan de hand van de resultaten is een nota opgesteld ter

verbetering van organisatie, convocering, discussie e.d.
In samenwerking met het gewest Limburg van de Partij van de Arbeid is op 14 september 1971 in Heerlen een conferentie belegd over de sociaal-economische toestand van Zuid-Limburg, vijf jaar na het verschijnen van de eerste Mijnnota onder de titel 'OMSCHAKELEN EN INSCHAKELEN'. Sprekers waren de Tweede Kamerleden drs. J.M. den Uyl, dr.ir. A.P. Oele en ds. J. Knot; voorzitter was M.J.C. Konings (voorzitter van het gewest Limburg). De diskussie werd gevoerd aan de hand van stellingen opgesteld door ir. Oele en een inventariserende nota betreffende de sociaal-economische ontwikkeling van Zuid-Limburg van drs. P.J.A. Schwegler. Het aantal deelnemers bedroeg ca. 180.

SECTIES

Het W.B.S.-werk vindt ten dele plaats in sectieverband. De secties bestaan uit deskundigen op een bepaald beleidsterrein èn leden van de frakties in de Tweede en Eerste Kamer. De secties zijn nagenoeg verdeeld overeenkomstig de departementale indeling. Enkele honderden partijgenoten worden op deze wijze bij de beleidsadvisering en bij bestudering van achtergrondvraagstukken betrokken. Door de jaren heen treden er aanzienlijke wijzigingen op in de samenstelling van het ledenbestand der secties. Deze doorstroming had dit jaar met name betrekking op de secties Sport en Recreatie en de sectie Verkeer en Vervoer.
In de meeste gevallen is het sectiewerk begeleidend van aard t.b.v. de frakties in de Eerste en Tweede Kamer; tevens behoort tot hun werkzaamheden het voorbereiden van conferenties of het opstellen van beleidsnota's, hetzij door de sectie zelf of een door haar ingestelde werkgroep. De werkwijze en frequentie van vergaderen der secties loopt enigszins uiteen, afhankelijk van de aard van de onderwerpen en de actuele omstandigheden. De behoefte van de frakties en de belangstelling van de sektieleden is niet zonder betekenis voor de kwaliteit van het sectiewerk.
De volgende schets poogt een indruk van dit werk te geven. Vrijwel alle secties hebben zich beziggehou-

den met de bespreking van de begroting.
Het bestuur van de SECTIE GEMEENTE EN PROVINCIE heeft frequent vergaderd. Afzonderlijke besprekingen zijn gewijd aan o.a. het Memorandum maatschappelijk welzijn (C.R.M.), de plaats van de lokale omroep in het Nederlandse omroepbestel, methode van gewestvorming, gemeentefinanciën. Voorts werden behandeld de hoofdlijnen van een regeringsprogram 1971-1975 van de P.v.d.A., D'66 en P.P.R. Het sectiebestuur was van mening dat uit dit program niet concreet wordt aangegeven wat gemeenten en provincies nu van een links kabinet kunnen verwachten. Een verzoek tot nadere uitwerking van het program in dit opzicht werd derhalve aan het Partijbestuur gedaan.
Met de burgemeesters en wethouders van grote gemeenten werd een tweetal vergaderingen belegd, o.a. over het C.R.M.-Memorandum.
De sectie heeft voorts activiteiten ontwikkeld ter stimulering c.q. oprichting van gewestelijke commissies van de sectie.
Ook heeft het sectiebestuur via het W.B.S.-curatorium een voorstel doen toekomen aan het Partijbestuur aangaande taken en organisatie van de sectie. Hierin wordt voorgesteld het sectiebestuur voortaan te doen verkiezen door de gewestelijke vergaderingen (1 afgevaardigde per gewest in sectiebestuur) en voorts 6 leden te laten benoemen door het W.B.S.-curatorium. Het Partijbestuur heeft dit voorstel inmiddels aanvaard met de toevoeging dat twee leden door het Partijbestuur worden benoemd en de leden van de Tweede Kamerfraktie, die Binnenlandse Zaken behandelen, adviserend lid zijn van het sectiebestuur.

De FINANCIEEL-ECONOMISCHE SECTIE vergaderde drie maal: over de miljoenennota, het jaarverslag van de Nederlandse Bank en - uiteraard - over de alternatieve begroting.
Bij deze laatste bespreking waren ook kamerleden en andere deskundigen van D'66 en P.P.R. uitgenodigd; prof. Stevers hield daarbij een inleiding over de financieel-economische situatie; Vondeling lichtte de alternatieve begroting toe. Het sekretariaat van de sectie wordt sinds 30 september 1971 vervuld door drs. R. van Boven (oud W.B.S.-medewerker).

De SECTIE VERKEER EN VERVOER funktioneert uitstekend en heeft dit jaar acht maal vergaderd. Onderwerpen waren luchthavenproblematiek, optimalisering van goederenvervoer rail/weg, de ondernemingsvorm van de P.T.T. (staatsbedrijf N.V.). Drs. Ed. van Thijn nam het voorzitterschap over van R. Laan.

De SECTIE INDUSTRIEPOLITIEK EN WETENSCHAPSBELEID heeft aandacht besteed in afzonderlijke besprekingen aan het Wetenschapsbudget '71 (inleiding van prof. Van Lieshout, direkteur Z.W.O.) en aan de sector Struktuurpolitiek (inleiding van prof. Tinbergen en drs. J. v.d. Hoeven). Voorts werkt de sectie aan een studie over de industriepolitiek op langere termijn. Hiertoe zijn inmiddels twee ééndaagse bijeenkomsten gewijd van sectieleden tezamen met andere deskundigen. Zo gauw bij de staf van de W.B.S. voldoende mankracht op economisch terrein beschikbaar is zal een concept-rapport worden opgesteld.

De SECTIE AGRARISCHE VRAGEN heeft enkele malen vergaderd. De begroting werd besproken en ter voorbereiding van de agrarische konferentie, d.d. 21 januari 1971 te Zwolle, werden stellingen uitgewerkt over de Grondbank en over het inkomensbeleid. Deze konferentie werd georganiseerd onder verantwoordelijkheid van de Partij van de Arbeid.
De sectie vergaderde voorts een maal tezamen met de werkgroep Landbouw van D'66. Het kamerlid ir. A. Voortman vervult de funktie van sekretaris.

De SECTIE MAATSCHAPPELIJK WERK kwam maandelijks bijeen ter voorbereiding van het rapport 'Sociale dienstverlening'.
Voorts adviseerde een kleine werkgroep de fraktie over de Algemene Bijstandwet en over sociale wetgeving in relatie tot de A.B.W. (woonwagenbewoners, sociale werkplaatsen).

De SECTIE ONDERWIJS heeft met een flexibele opzet gewerkt (geen vast bestand van sectieleden). Met een aantal sectieleden en deskundigen daarbuiten werd de fraktie geadviseerd t.a.v. participatie-onderwijs voor de werkende jeugd.
Voor de sectiebespreking over onderwijs waren via de Partijkrant belangstellenden uitgenodigd. Beide bijeenkomsten mogen succesvol genoemd worden.

Voorzitter Grandia zal het volgend jaar zijn funktie neerleggen. De sekretaris neemt deel aan de beraadslagingen van de fraktiecommissie 'tertiair onderwijs'.

De JURIDISCHE SECTIE besprak de inbreng van de kamerfraktie met het oog op de begroting van Justitie. Ter bespreking van het ontwerp Burgerlijk Wetboek, Boek 6 kwam de subcommissie Privaatrecht bijeen.

De SECTIE GEZONDHEIDSZORG kwam bijeen voor de begroting en beraadde zich op de mogelijkheden van uitwerking van opvattingen rond groepspraktijken en voorlichting op het terrein van de geestelijke gezondheid.

De SECTIE SPORT EN RECREATIE heeft behalve aan de begroting aandacht gegeven aan de Nota Sport 1970. Gepoogd wordt om terzake van de sport tot een beleidsnota of zelfs tot een W.B.S.-cahier te komen.

Vermeld zij nog dat bespreking van de begroting veelal plaats heeft gevonden in gekombineerde vergaderingen van een aantal secties, bv. Gezondheidszorg-Sociale Vragen; Sport/Recreatie-Maatschappelijk Werk-Cultuurpolitiek; Ruimtelijke ordening-werkgroep Volkshuisvesting.
Per ingang van het nieuwe verslagjaar was de lijst van voorzitters en sekretarissen als volgt:

SECTIES	VOORZITTERS	SEKRETARISSEN
Agrarische vragen	ir. H. Vredeling	ir. A.Voortman
Financieel-economische sectie	prof.dr. P.de Wolff	R. van Boven
Industriepolitiek en wetenschaps beleid	dr.ir. A.P. Oele	Vakature
Gemeente en provincie	W. Mensink sr.	P. Janssens
Maatschappelijk werk	mr. F.H.J.M. Daams	M. van Hasselt

SECTIES	VOORZITTERS	SEKRETARISSEN
Onderwijs	dr. J.H.N. Grandia	M. van Hasselt
Ruimte ordening	drs. R.J. de Wit	G. Heyne den Bak
Sociale vragen	mr.Th.J.A.M. van Lier	G. Heyne den Bak
Sport en recreatie	K. van Driel	G. Heyne den Bak
Verkeer en vervoer	drs. Ed. van Thijn	P. Schwegler
Visserij	C. Egas	Vakature
Gezondheidszorg	dr. J.H. Lamberts	G. Heyne den Bak
Juridische vragen	mr. G.E. Langemeijer	P. Janssens

CENTRALE STUDIE: GELIJKHEID

In dit verslagjaar werden twee deeltjes van het studieprojekt afgeleverd, t.w. 'Sociale Dienstverlening' en "Wijkraden'. De diskontinuïteit bij de staf - 3 medewerkers vertrokken, in vakature kon pas na enige maanden of nog niet worden voorzien - heeft een zekere terugslag op de voortgang der werkzaamheden gehad. Toch is er belangrijke voortgang geboekt. Het rapport over ruimtelijk beleid (o.l.v. ir. H.T. Vink) was aan het einde van de verslagperiode nagenoeg gereed en zal in het najaar van 1971 bij het curatorium zijn.
In de werkgroep ONDERWIJS (o.l.v. dr. J. Grandia), die frequent vergaderde, kwamen nota's gereed op vrijwel alle onderdelen van het te behandelen onderwerp, t.w. demokratisering en vermaatschappelijking van het onderwijs. De integratie van deze deelnota's tot een koncept-rapport zal in het komend najaar

geschieden door prof.dr. J.A. van Kemenade en sekretaris drs. M. van Hasselt. Hierbij zullen de resultaten worden betrokken van de kwantificering die door de Groningse studenten is verricht (zie par. Stages) en een op te stellen financiële beschouwing van drs. R.M. de Haan.
De werkgroep ARBEIDSMARKTBELEID (voorzitter: A.L. den Broeder) heeft zes maal vergaderd. Het rapport is voor de helft in koncept gereed; gewerkt wordt nog aan deelonderwerpen als invloed automatisering op werkgelegenheid, positie gehuwde vrouw, werkende jeugd (zie ook par. Stages), oudere werknemers. Wellicht zal het rapport in het voorjaar 1972 gereed zijn.
Met betrekking tot WONINGBOUW EN HUISVESTING is de werkgroep die dit onderwerp behandelde opgeheven; de vorderingen waren tamelijk gering waaraan de te brede probleemstelling mede debet is. Een nieuwe start is gemaakt met een kleine werkgroep (voorzitter: dr. H. Umrath) die zich zal beperken tot financiering en subsidiëring. Er worden redelijke vorderingen gemaakt. Naar verwachting zal het rapport vroeg in de zomer van 1972 gereed zijn.
De werkgroep ECONOMISCHE MACHT heeft haar werkzaamheden opgeschort. Het blijkt noodzakelijk om vrij omvangrijke analyses te verrichten alvorens deze problematiek in werkgroepverband te kunnen behandelen.
De werkgroep DEMOCRATISERING VAN HET ARBEIDSBESTEL (voorzitter: dr. H. Wallenburg): deze zomer zijn enkele besprekingen gevoerd met de voorzitter, teneinde te komen tot een hernieuwde opzet en procedure.
De werkgroep is inmiddels begonnen met uitwerkingen op deelgebieden. Gestreefd wordt naar gereedkomen van het rapport medio '72.
Met de studie over de maatschappelijke positie van de vrouw werd een begin gemaakt in de vorm van een nota van mevrouw dr. I. Boesjes-Hommes.
Aan de studie CONSUMPTIEVRAAGSTUKKEN is in de verslagperiode alleen gewerkt door de stagiaire Siegers, die een nota schreef over consumptie-organisaties.
Aan het projekt over het verzekeringswezen werd namelijk voorrang gegeven; de vereiste analyses voor deze studie bleken zeer tijdrovend te zijn.
Voor de studie over CULTUURPOLITIEK zijn bij de W.B.S. enkele nota's opgesteld; in het komend jaar zal deze studie intensiever ter hand worden genomen.

De deelprojekten van de studie 'Gelijkheid' werden door de STUURGROEP gecoördineerd en getoetst aan de maatstaven die geformuleerd werden in de gelijknamige brochure. De stuurgroep (voorzitter: prof.dr. C. de Galan) heeft zich met alle lopende deelstudies bezig gehouden en waar nodig aanwijzingen voor de werkgroepen gegeven. Het ligt in de bedoeling in de komende periode een afsluitende nota op te stellen, waarin met name de politieke samenhang der deelstudies tot uitdrukking wordt gebracht.

DIVERSE WERKZAAMHEDEN

Naast het studiewerk heeft de W.B.S. in deze verslagperiode ook ruime aandacht gegeven aan werkzaamheden ten behoeve van de beleidsvoorbereiding van de partij en de verbreiding van de resultaten van studie.
Voor de presentatie van de W.B.S.-cahiers werden samenvattingen opgesteld; de cahiers werden alle op persconferenties gepresenteerd.
Een projektgroep van het Instituut voor Neerlandistiek van de Universiteit van Amsterdam leverde een tweetal vereenvoudigde versies van de W.B.S.-brochure 'Gelijkheid'.
Deze versies kwamen zeer van pas toen in de zomer van 1971 het Partijbestuur de W.B.S. verzocht mee te werken aan de opstelling van een diskussienota voor de partij over de problematiek van 'Socialisme Nu'. Deze nota is hoofdzakelijk opgesteld aan de hand van de W.B.S.-brochure.
G. Heyne den Bak heeft hiervoor veel werk verricht. Hiertoe werden ook contakten onderhouden met de Vormingscommissie.
De sekretaris van de sectie Onderwijs, drs. M. van Hasselt, is rapporteur van de partijcommissie "Bundeling Onderwijs", welke een opzet formuleert tot bundeling van progressieve leerkrachten; in dit verband onderhoudt Van Hasselt contacten met internationale organisaties van onderwijzend personeel. Daartoe werden bijeenkomsten in Mannheim en Brussel bezocht.

Een verslag van het onderzoek 'Proeftuin der Democratie' werd door H.A. van Stiphout gepubliceerd in

'Socialisme en Democratie'.

Verschillende stafmedewerkers woonden externe bijeenkomsten bij over partij-politieke vernieuwing (Sjaloom, groep-Couwenberg); ook werden bijdragen geleverd voor bijeenkomsten op vormingscentra.

Van Stiphout was lid van de Centrale Campagnecommissie. Het opstellen van pre-adviezen voor de amendementen (1400) van de congressen van de partij werd ten dele door de W.B.S. gedaan.
De Rooi verzorgde een gedeelte van de Huuraktie, in het kader van de verkiezingscampagne. De sekretaresse mevrouw De Weerd werkte ruim twee maanden voor de Campagnecommissie (ten laste van het Verkiezingsfonds).

PERIODIEKEN

Het maandblad 'Socialisme en Democratie' zette de opzet, gestart in januari 1970, voort. Speciale nummers verschenen over Maatschappijkritiek, Vijf en twintig jaar Partij van de Arbeid en Een Progressieve Volkspartij. In de redaktie traden enige wijzigingen op. R. Cohen, H. ter Heide, J.P. Kruijt, F.L. Polak, J.G.H. Tans en P. Thoenes verlieten de redaktie; C. Buddingh, J. v.d. Hoeven, mevrouw J. Kool-Smit, S. Patijn, A. Peper traden toe.

Het blad 'De Gemeente', waarvan de sekretaris van de sektie Gemeente en Provincie redaktie-sekretaris is, gaf in januari een speciaal nummer uit over sociale dienstverlening.
Voorts werd aan een groot aantal onderwerpen van gemeente-politiek aandacht gegeven.

VROUWENKONTAKT

Het bestuur

Op 30 september 1971 bestond het hoofdbestuur uit: N. v.d. Bor-Lafeber, Woerden; A. van Belle-van der Ster, Oegstgeest; W. Brouwer-Schoondorp, Heerenveen; H. Dalman-Deggeler, Son; N. Dennenbroek-Ottenhof, Amstelveen; C. van den Heuvel-de Blank(vzt), Leersum; W. Jezek-Aalbers, Capelle a/d IJssel; A. Krouwel-Vlam, Hengelo; G. Kempff-Schaapman, Venlo; A.M. Naber-Hoogsteder, Barneveld; M.A. Sap-Kok, Zaandijk; M. Ton-Vink, Rotterdam; L. den Uyl-van Vessem, Amsterdam; W. Velders-Vlasblom(sekr.), Utrecht; J.J. van der Wel-Beije, Middelburg.
Het dagelijks bestuur wordt gevormd door:
N. v.d. Bor-Lafeber, A. van Belle-van der Ster, C. v. d. Heuvel-de Blank, A. Krouwel-Vlam, W. Velders-Vlasblom. A. Slagt is bij alle DB-vergaderingen aanwezig.

Organisatie

Totaal aantal groepen per 30 september 1971: 249.
Totaal aantal correspondentschappen per 30 september 1971: 137.
Totaal aantal kontakten per 30 september 1971: 31.
Totaal aantal geregistreerde diskussieclubleidsters per 30 september 1971: 263.

Voorzitstersvergadering

De voorzitstersvergadering vond plaats op 29 oktober 1970 te Utrecht.
Op deze vergadering werd voor het eerst een mondeling verslag uitgebracht aan de hand van vooraf toegestuurde vragen. Deze werkwijze voldeed niet helemaal.
Voor de voorzitstersvergadering, die buiten deze verslagperiode valt, is dan ook een andere werkwijze toegepast.

Vorming en scholing

Na het vertrek per 1 mei 1969 van de vormingsleidster, mevrouw C. Bouwman-Vonk, is het vormingswerk wederom door het Vrouwenkontakt ter hand genomen. Er vond een aantal kursussen plaats voor gesprekstraining, waarvan de inhoudelijke kant in nauw overleg met de staf van De Born werd samengesteld. Al deze kursussen stonden open voor elk lid van de partij, zowel vrouwen als mannen. De leiding was wisselend in handen van J. Bakker (direktrice van De Born), H. van Duinhoven (stafmedewerker van De Born), G. v.d. Vlugt en J. Rosseel (stafmedewerksters van De Born), N. v.d. Bor-Lafeber (Vrouwenkontakt) en W. Velders-Vlasblom (Vrouwenkontakt). Voor deze kursussen blijkt een groeiende belangstelling te bestaan, zodat we moeten konkluderen dat zij in een behoefte voorzien.
De studieconferentie "Baas in eigen bedrijf", welke gepland was in februari 1971, kon wegens geringe belangstelling geen doorgang vinden.
Per 1 maart 1971 trad J. Koops in dienst bij de partij als vormingsleider. Er vonden regelmatig besprekingen plaats met de heer Koops en het Vrouwenkontakt over het vormingswerk binnen de partij.

Ons Werk - Wegwijzer

In deze verslagperiode is de naam van "Ons Werk" gewijzigd in: "Wegwijzer van het Vrouwenkontakt in de Partij van de Arbeid".
Na het congres op 25 maart 1971 is er een nieuwe redaktie ingesteld bestaande uit: W. Jezek-Aalbers en M. Epema-Brugman.
A. Slagt verzorgt het redaktiesekretariaat.
W. Velders-Vlasblom woont zo mogelijk de redaktievergaderingen bij. Het svsteem van één onderwerp per nummer voldoet nog steeds goed, zodat ook de nieuwe redaktie dit gehandhaafd heeft.
Alle groepen en kontakten ontvangen 1 abonnement op dit blad, dat naast de diskussieschema's ter ondersteuning van het diskussieclubwerk dient, gratis.
De totale oplage is: 1225.

Congres Vrouwenkontakt 1971

Het tweejaarlijks congres van het Vrouwenkontakt werd op 25 maart 1971 in het jaarbeurscongrescentrum te Utrecht gehouden.
Centraal stond deze dag het onderwerp: "Wonen". Dit onderwerp was terdege voorbereid in de diskussiegroepen. Door middel van vragenlijsten was er een enquête samengesteld, welke door S.E. Steigenga-Kouwe was verwerkt. Spreker op deze dag was Th. Westerhout, die in zijn toespraak op de misstanden wees die er met name zijn in de sektor sociale woningbouw.
Er was een "Vuile Schut was"-prijs. Tijdens het congres konden de deelneemsters hun leuze kwijt op "in vorm" geknipte vellen wasgoed, die aan lijnen in de hal werden opgehangen. De beste leuze werd bekroond met een prijs. De prijs ging naar de groep Wormerveer voor de tekst:
"Vrouwen niet gedut - zet de minister voor Schut - Alle stemmen aan Joop - dan worden huizen goed en goedkoop".
De prijs werd uitgereikt door H. v.d. Doel.
Het congres besloot tot het verzenden van twee telegrammen, t.w. één aan de toenmalige minister Schut, op wiens beleid wij veel kritiek hadden, en één aan de fraktie-voorzitters van de Eerste Kamer.
Het eerste luidde: Woningnood, volksvijand no. 1, vooral voor gezinnen en alleenstaanden met lage inkomens. Minister, wat deed u daaraan?
Het tweede: Houdt de huurharmonisatie tegen; huurverhoging van slechte woningen is onrechtvaardig en bevordert de doorstroming geenszins.
De ingediende voorstellen werden door de afgevaardigden nader toegelicht en door H.B.-leden beantwoord.
Tot slot werd er een resolutie inzake de woningbouw aangenomen. Deze resolutie werd namens het hoofdbestuur door S. Steigenga-Kouwe verdedigd en toegelicht. De resolutie werd toegezonden aan: de minister-president, diverse ministers, de leden van de Eerste en Tweede Kamer en de pers.
Er werd afscheid genomen van de vertrekkende H.B.-leden: M. Epema-Brugman, J.A. Hille-Kalsbeek, A. de Jong-Slager, F. de Leeuw-Mertens, R. Maso-Italianer, S. Steigenga-Kouwe, M. Westerhout-Sparrentak, M.A.C. Wijnperle-Oskamp. De voorzitster (C. v.d. Heuvel-de Blank) en de sekretaresse (W. Velders-Vlasblom) werden in fuktie herkozen.

Het congres werd besloten met een politieke rede van J.M. den Uyl, die vooral op de verkiezingen gericht was.

Akties

Verkiezingen

Aan de verkiezingsakties voor de Tweede Kamer werd aktief medegewerkt. Vanuit het H.B. werd aan de drie partijen, t.w. PvdA, PPR en D'66 een brief verzonden, waarin een aantal namen werd genoemd van vrouwen, die naar de mening van het bestuur in aanmerking kwamen voor het te vormen alternatieve kabinet.

Op de Vrouw af

Het Vrouwenkontakt werkte samen met Dolle Mina en Man-Vrouw-Maatschappij aan de aktie: "Op de Vrouw af". Deze aktie werd in het najaar van 1970 gehouden.

Kommissiewerk

Een tweetal kommissies heeft haar werk inmiddels beeindigd, t.w. de onderwijskommissie en het konsumentenkontakt.
Deze zijn opgeheven onder dankzegging aan de leden voor hun medewerking.
Nog werkzaam zijn de Kommissie Internationaal Kontakt, bestaande uit: R. de Bruyn Ouboter, C. v.d. Heuvel-de Blank, S. Sixma-van Dok, H. Dalman-Deggeler, A. Stork-Luberti en A.Th. Thomassen-Lind.
Kommissie Rol en Taak van de Vrouw Nu en in de Toekomst, bestaande uit: H. Dalman-Deggeler, A. de Jong-Slager, S.E. Steigenga-Kouwe en A.Weidema.
Na het rapport over de maatregelen, nodig ter verbetering van de scholing en arbeidsmogelijkheden van de Nederlandse vrouw (gepopulariseerd in de brochure: 'De toekomst van de vrouw, de vrouw van de toekomst') heeft de kommissie 'De vrouw en de sociale wetgeving' in studie genomen. Een nota hierover ligt bij het H.B. Deze moet evenwel nog besproken worden.

Gedurende deze verslagperiode zijn ingesteld de:
Werkgroep experimentele woningbouw, bestaande uit: S. Boef, H. de Boer-d'Ancona, N. Roos, L. Schaap-Koppe, M. Ton-Vink en B. IJlstra.
Werkgroep ter bestudering van het funktioneren van congres en kontaktraad, bestaande uit: W. Brouwer-Schoondorp, D. Dekker-Hammer, A. Krouwel-Vlam, A. de Priester-Gubbels en W. Velders-Vlasblom.
Werkgroep Buitenlandse Werknemers, bestaande uit: N. v.d. Bor-Lafeber, H. Dalman-Deggeler, C. v.d. Heuvel-de Blank en R. Maso-Italianer.
Publiciteitskommissie, bestaande uit: H. de Boer-d'Ancona, C. v.d. Heuvel-de Blank, B. Poelstra en L. den Uyl-van Vessem.

Vormingscentrum De Born

Namens het hoofdbestuur hebben in het bestuur van De Born zitting:
W. Velders-Vlasblom (ambtshalve), N. v.d. Bor-Lafeber en N. Dennenbroek-Ottehof.

Thiele Wibaut Fonds

Het Thiele Wibaut Fonds verleent financiële steun aan het vormingswerk dat op het vormingscentrum De Born wordt verricht.
In de periode 1970/1971 is er weer zeep verkocht voor het Thiele Wibaut Fonds. De netto-opbrengst hiervan bedroeg ƒ 2.704,81.
Aan reiskosten en subsidie voor het werk op De Born is gedurende de periode 1970-1971 ƒ 3.352,25 uitbetaald.
Er was per 30 september 1971 nog ƒ 41.673,66 in het fonds.

Vertegenwoordigingen

In verschillende organisaties en kommissies is het Vrouwenkontakt vertegenwoordigd, t.w. in:
het Nederlands Vrouwen Comité door C. van den Heuvel-de Blank, plv. A. Krouwel-Vlam.
de Nederlandse Federatie voor Vrouwelijke Vrijwillige Hulpverlening door C. de Vries-Kropveld, plv. J.A.

Hille-Kalsbeek.
de Commissie Bejaardenwerk van de NFVVH door T. v.d. Marel-v.d. Meer, plv. J.A. Hille-Kalsbeek.
de Stichting Nationale Federatie voor Huishoudelijke en Gezinsvoorlichting door A. Wilzen-Hellendoorn.
de Algemene Emigratie Centrale door G. de Bruyn Ouboter, met als plv. A. Prinsen.
de Stichting Hulp bij Ongewenste Zwangerschap (HOZ) door W. Velders-Vlasblom.
de partijraad van de Partij van de Arbeid door H. Dalman-Deggeler, W. Jezek-Aalbers, G. Kempff-Schaapman, A. Krouwel-Vlam en W. Velders-Vlasblom.
de Evert Vermeer Stichting voor Internationale Solidariteit per 1 oktober 1971 door A.M. Naber-Hoogsteder (sekretaresse) en R. de Bruyn Ouboter.
C. v.d. Heuvel-de Blank, tot 1 oktober 1971 sekretaresse en vertegenwoordigster van het Vrouwenkontakt, is sinds die datum één van de twee partijvertegenwoordigsters en treedt op als penningmeesteresse.

Internationale kontakten

Internationale Raad van Sociaal Demokratische Vrouwen

Het werkcomité van de Internationale Raad van Sociaal-Demokratische Vrouwen heeft in deze verslagperiode 3 maal vergaderd en wel:

17-18 april 1971	in Brussel,	bijgewoond door N. v.d. Bor-Lafeber
19 mei 1971	in Helsinki,	bijgewoond door C. v.d. Heuvel-de Blank
24 mei 1971	in Helsinki,	bijgewoond door C. v.d. Heuvel-de Blank

Voorafgaande aan een bijeenkomst van de Socialistische Internationale te Helsinki, werd daar van 19 tot 24 mei een studiebijeenkomst gewijd aan "De rol van de vrouw in de Demokratisch Socialistische Partij", welke werd bijgewoond door C. v.d. Heuvel-de Blank en R. de Bruyn Ouboter. Deze bijeenkomst leidde tot het indienen van een voorstel namens de Internationale Raad aan de vergadering van de Socialistische Internationale.
Het voorstel, dat werd aangenomen, heeft tot gevolg dat op het eerstvolgende congres van de Socialis-

tische Internationale het probleem van de deelname van vrouwen aan het werk van de politieke partijen op de agenda zal worden geplaatst.

Raadgevend Comité voor de ontwikkeling van vrouwen in de ontwikkelingslanden.

Dit comité vergaderde voorafgaande of in aansluiting aan de vergaderingen van het werkcomité.
Mevr. C. v.d. Heuvel-de Blank is lid van dit comité (waarvan de leden persoonlijk worden gekozen, door het werkcomité van de Internationale Raad).

Werkcommissie voor Vrouwen van het Verbindingsbureau van de socialistische fraktie van het Europees Parlement.

Deze werkcommissie vergaderde op:
7 juni 1971 te Straatsburg bijgewoond door N. v.d. Bor-Lafeber
Een informatiebijeenkomst over de organen van de EEG werd door deze commissie georganiseerd te Luxemburg. Hieraan werd deelgenomen door: C. v.d. Heuvel-de Blank, S. Steigenga-Kouwe en W. Pruysen-Kingma.

De jaarlijkse informatiebezoeken aan Straatsburg voorzien in een behoefte.
In 1971 was het onderwerp: "De monetaire problematiek".

Mevr. L. den Uyl-van Vessem vertegenwoordigde het Vrouwenkontakt op het achtste congres van de socialistische partijen in de Europese Gemeenschap, van 28 - 30 juni 1971 te Brussel.

Oost-West kontakten

In oktober 1970 vond in Malente (bij Hamburg) een ontmoeting plaats tussen vrouwen uit Oost- en West-Europa. Het initiattief hiertoe was genomen door de Westduitse "sozialistische Bildungsgemeinschaft".
Op 18 september 1971 organiseerde het Sovjet Vrouwen Comité een vervolg conferentie te Moskou. Beide conferenties hadden de positie van de vrouw in de verschillende landen èn de Europese vredespolitiek tot onderwerp. Mevr. C. v.d. Heuvel-de Blank en mevr. A. Krouwel-Vlam gingen namens het Vrouwenkontakt naar beide conferenties.

Over alle internationale bijeenkomsten, waaraan door het Vrouwenkontakt werd deelgenomen, werd verslag uitgebracht in het Mededelingenblad.

Slot

Het hoofdbestuur heeft zichzelf ook in de afgelopen periode voortdurend de vraag gesteld hoe het werk onder de vrouwelijke leden van de partij op de beste wijze kan worden verricht, opdat een zo groot mogelijke integratie van de vrouwelijke leden binnen de partij tot stand kan komen.
Steeds meer is daarbij de overtuiging gegroeid, dat de nadruk naast vorming en scholing vooral zal moeten liggen op het optreden als service-instituut.
Het Vrouwenkontakt zal vrouwelijke leden moeten opsporen, die bereid en in staat zijn hun plaats in de Nederlandse politiek in te nemen en desgewenst voor de nodige begeleiding dienen te zorgen.
Als het Vrouwenkontakt zal slagen op die manier een bijdrage te leveren aan een beetje meer gelijkheid, is haar werk niet voor niets geweest.

EVERT VERMEER STICHTING

Het bestuur van de E.V.S. was per 30 september 1971 als volgt samengesteld:

voorzitter	:	H. Wierenga
sekretaris	:	T. Naber-Hoogsteder (Vrouwenkontakt)
penningmeester	:	C.v.d.Heuvel-de Blank (PvdA)
leden	:	H. Brosse (F.J.G.)
		M.P. de Bruyn Ouboter (Vrouwenkontakt)
		P. Dankert (PvdA)
		A. Hornis (F.J.G.)

Ook dit jaar kwam de aanvulling van het fonds in overwegende mate van inzamelingen van het vrouwenkontakt.

Mayflowerschool, Ikenne/Nigeria

De kontakten met deze school lopen in hoofdzaak via het fonds "Vrienden van Mayflower".
Nog steeds wordt uit dit fonds het schoolgeld van 50 leerlingen betaald.

Sociaal centrum - Vrouwenorganisaties Uganda

Helaas is de E.V.S. er nog steeds niet in geslaagd een begin te maken met de uitvoering van dit projekt. Oorzaken zijn bestuurswisseling in de organisatie in Uganda en mede in verband daarmee moeilijkheden om het geld dat van die zijde moet worden ingebracht, bijeen te brengen.
Van de zijde der E.V.S. is een bedrag ad *f* 50.000,- voor dit projekt gereserveerd.

Bevrijdingsbewegingen Zuidelijk Afrika

Aan het einde van de verslagperiode nam het E.V.S.-bestuur een principe-besluit een inzamelingsaktie te organiseren t.b.v. de bevrijdingsbewegingen van Zuidelijk Afrika. O.a. omdat naar de mening van het E.V.S.-bestuur deze hulp zou moeten worden gegeven in de vorm van een blanko cheque (dus geen beperkende bepalingen omtrent de bestemming van het geld) werd dit besluit ter kennis gebracht van het partijbestuur. Het partijbestuur betuigde zijn instemming met dit plan.
Hopelijk kunnen in een volgend verslag de gunstige resultaten van deze aktie vermeld worden.

FEDERATIE VAN JONGERENGROEPEN

Vooruit dan maar - het moet wel. De Partij van de Arbeid vroeg ons "een verslag van de werkzaamheden van de FJG over de periode oktober 1970 t/m september 1971. Omvang 5 à 6 pagina's din formaat getypt". En aangezien er graag op onze medewerking wordt gerekend, willen we onze (nog) grootste subsidiegeefster niet teleurstellen.
Voor de FJG zelf hoeft het niet; niet alleen gaat de er aan bestede moeite ten koste van voor de FJG nuttiger besteedbare (vrije) tijd, maar ook is over de aktiviteiten van de FJG (of wat daarvoor door moet gaan) in het afgelopen jaar regelmatig uitvoerig bericht in De Kapitalist-Info.
Bij het hierna volgende overzicht is dan ook niet gestreefd naar volledigheid.
Tenslotte betekent regeren (en dat willen we als socialisten toch zo graag?) vooruit zien en om op terug te zien is er niet zo gek veel.
Of om maar een paar cliché's te citeren: "De FJG heeft een moeilijk jaar achter zich" (opening verslag 1968/1969) en "FJG heeft het afgelopen jaar vooral in het teken van een reorganisatie gestaan" (opening verslag 1969/1970).
Wat de eerste maanden betreft, zijn we gauw klaar. Het nieuwe DB werd gekozen op het congres van 20 en 21 november 1970 in Woudschoten en bestond uit Tom Stom (voorzitter), Marie-José Grotenhuis en Marian Heemskerk (organisatie-sekretaresses), Bert Harmsen (pers-sekretaris), Bert Bruijn (aktiesekretaris) en Gerard van Ruiten (studie-sekretaris). De bedoeling was, dat dit (nog aan te vullen) team door het oude DB ingewerkt zou worden om vervolgens per 1 februari 1971 echt in funktie te treden. De praktijk was echter, dat het nieuwe DB over een korte zelf-inwerkperiode beschikte, waarbij we van het oude DB (afgezien van zittenblijver Bert Harmsen) alleen Boudijn Uythof een enkele keer mochten ontmoeten.
Uit die periode valt alleen te melden een door Uythof georganiseerde papieren aktie met ANJV, ASVA, Kritische Leraren Amsterdam, KWJ en NVV-Jongerenkontakt tegen het inschakelen van studenten en scholieren met het doel de stiptheidsaktie van de laagstbezoldigden bij de PTT te breken (december 1970).

Het nieuw-gekozen DB trad dan ook al een week eerder in funktie, nl. ter gelegenheid van de op 23 januari 1971 in De Brakke Grond te Amsterdam georganiseerde conferentie over het thema "PvdA-program oppositie-program?", waar diverse linkse groepen en partijen gelegenheid kregen zich uit te spreken over het ontwerp-verkiezingsprogram van de PvdA.
De resultaten daarvan werden aan alle congresafgevaardigden van de PvdA door middel van een oranje-rood pamflet voorgelegd, tezamen met een aanbeveling voor het PB (Jaap v.d. Doef, Hans Kombrink, Arend Voortman en Willem v.d. Zandschulp). Het effekt van deze aktie beoordele ieder voor zich.
Inmiddels was het DB uitgebreid met Marian Koningh als penningmeesteresse, waar later ook Henk Schrik nog bij kwam als toegevoegd studie-sekretaris ter ontlasting van Gerard van Ruiten, die zich eigenlijk vanaf het begin (hij was zelf niet aanwezig bij zijn verkiezing) niet als volwaardig DB-lid beschouwde en zich na afstuderen en zomervakantie dan ook officieel uit het bestuur terugtrok. Wat Henk Schrik betreft, was de vreugde van nog korter duur; hij kwam al vrij snel tot de konklusie, dat hij naast het af en toe bijwonen van de DB-vergaderingen (in principe éénmaal per week) verder toch geen wezenlijke bijdrage aan het noodzakelijke werk kon leveren en vertrok na de zomervakantie ook.
Intussen was Bert Bruijn wegens gezondheidsredenen al eerder weggevallen; een vakature, waarin niet kon worden voorzien. Marie-José Grotenhuis was tot na de Kamerverkiezingen nauwelijks in staat iets te doen van wat zij zich allemaal had voorgesteld, opgeslokt als zij werd door haar zegenrijke werk voor de PvdA-verkiezingscampagne.
Marian Heemskerk moest het ook enkele malen wekenlang laten afweten en Marian Koningh tenslotte bleek zich met het beheer van de schaarse FJG-financiën steeds minder gelukkig te voelen. Voor dit laatste probleem was na de vakantie-periode een oplossing te vinden door een funktiewisseling met Bert Harmsen. Konklusie: Het funktioneren van het DB liet alles te wensen over - er waren DB-vergaderingen met twee of drie aanwezige bestuursleden. Overigens valt niemand iets te verwijten: Bij het achterwege blijven van voldoende aanbod van bestuurskader, was ieder die iets wilde en/of dacht te kunnen doen, welkom. Eventuele verwijten

slaan terug op de gehele organisatie.
Vóór het scheiden van de markt kon het DB nog uitgebreid worden en wel met een (node gemiste) sekretaris buitenland in de persoon van Eric van 't Hoog. Zodoende eindigen wij, zoals we begonnen: met zes bestuursleden.
Het Algemeen Bestuur, samengesteld uit de vertegenwoordigers van de afdelingen (in de praktijk alle leden die de moeite om te komen wilden opbrengen), kwam nog juist het reglementairvereiste aantal malen bijeen. Eerst op 9 januari en 13 maart 1971 met beide malen een minimale opkomst (tekenend voor de aktiviteit in de afdelingen), wat het DB aanleiding gaf het AB voorlopig op een laag pitje te draaien; vervolgens op 18 en 19 september in de vermomming van 'startweekend van het politiek seizoen 1971-1972' met een wat redelijker opkomst, zodat het op 27 november nogmaals geprobeerd werd, met een poging de reis naar Utrecht wat aantrekkelijker te maken door vertegenwoordigers van PvdA, D'66, PPR en PSP uit te nodigen om te diskussiëren over de recente ontwikkelingen in die partijen. Het resultaat viel niet tegen, al kan het nog altijd stukken beter.
Om van deze hak op de volgende tak te springen; ook op het vervolgverkiezingscongres van de PvdA werden pamfletjes uitgedeeld; ditmaal een oproep om een abonnement te nemen op De Kapitalist, 'een linkse stem in een vage progressieve volkspartij'.
De Kapitalist was inderdaad weer een zorgenkind voor de FJG. Het regelmatig uitbrengen van het blad bleek teveel gevraagd van de redaktie; bovendien werden de kosten steeds hoger, zodat na vier nummers het budget voor het hele jaar praktisch opgebruikt was.
Het Info slaagde wel in het volhouden van een zekere regelmaat, zodat minimale, zij het eenzijdige, communicatie met de leden gewaarborgd was. Inmiddels zijn beide bladen, door de financiële nood gedwongen, toch samengevoegd, iets wat op het vorige congres nog enthousiast was afgestemd.
Dat congres had zich trouwens met meer zaken bezig-gehouden. Naast uitgebreide diskussies over demokratisering in onderwijs en bedrijfsleven en de kinderbescherming, besloot het 'over te gaan tot reorganisatie van de FJG op basis van de volgende doelstellingen : Het stimuleren en coördineren van plaatselijke en regionale linkse jongerengroepen, die erop gericht zijn jongeren te politiseren door mid-

del van het geven van informatie en het voeren van akties, zonder de autonomie van deze groepen aan te tasten.
De PvdA-georiënteerde jongeren vormen binnen de FJG werkgroepen, met als doel het kritisch volgen van beleid en program van de PvdA, het aanhangig maken van punten van de buitenparlementaire oppositie bij de PvdA en andere linkse partijen en het bevorderen van het samenspel tussen parlementaire en buitenparlementaire oppositie. Het congres rekent erop dat het uitgangspunt van informeren en aktiveren van jongeren in progressieve zin voldoende basis biedt om de subsidies van de PvdA te behouden. Mocht dit niet het geval blijken, dan dient een FJG-congres zich over de consequenties uit te spreken.
Aangezien boven geformuleerde doelstellingen alleen verwezenlijkt kunnen worden, wanneer met alle kracht gewerkt wordt aan het uitbouwen van de interne organisatie, draagt het congres het nieuwe DB op dit als een belangrijke taak te zien."
Als belangrijke taak werd dit zeker gezien, maar over de uitvoering ervan valt niet te juichen. Het aantal ingeschreven FJG-leden bedraagt ± 700, aangevuld met ± 150 abonnees; niet onredelijk vergeleken bij de laatste jaren - het probleem is echter, dat tot nu toe niet meer dan de helft ook betaalt - aan het verder afronden van de contributie-inning wordt hard gewerkt.
Het aantal funktionerende afdelingen is op de vingers van twee handen te tellen, waarbij alleen Alkmaar, Oosterwolde, Twente en Utrecht de laatste tijd regelmatig van zich deden horen. Veel leden wonen dus los verspreid over het hele land, en dat terwijl de kracht van de FJG in de afdelingen behoort te liggen.
Inmiddels kregen we, na het afsluiten van dit verslag, uitvoerig bericht over de aktiviteiten van de afdeling Den Haag. Gelukkig toch nog een erbij! Daaruit bleek dat we vergeten hadden mededeling te doen van het door de FJG samen met de SJG-Alkmaar georganiseerde Pinksterkamp in Callantsoog. Waarvan akte.
Te stimuleren valt er dus genoeg, te coördineren helaas nog weinig.
Het doorgeven van informatie kwam via De Kapitalist-Info redelijk uit de verf, het voeren van akties bleef droevig genoeg vrijwel beperkt tot het ondersteunen van door anderen ondernomen akties, waarbij de naam van de FJG regelmatig opdook in het bekende

rijtje alternatieve groepen, zoals ANJV, ASVA, BVD, KWJ, NVVJC, Sjaloom, VVDM, etc.
Het kritisch volgen van de PvdA werd zo goed en zo kwaad als dat ging nagestreefd. Een probleempje daar bij is toch wel, dat het een PvdA in de oppositie vrij gemakkelijk afgaat om allerlei meer of minder radikale eisen te ondersteunen. Wat dat betreft zou je haast hopen dat Den Uyl c.s. spoedig geroepen worden om te gaan regeren - dan valt er ongetwijfeld veel meer kritisch te volgen voor de FJG.
Het afgelopen jaar beperkten wij ons voornamelijk tot felle kritiek op de plotselinge koerswijziging aan de vooravond van het februaricongres inzake een mogelijke hernieuwde samenwerking met de confessionelen en op de grote nadruk bij de progressieve drie op staatsrechtelijke hervormingen (distriktenstelsel), waardoor de PSP wel afgestoten moest worden. Wat de fraktie betreft, deden wij kortgeleden nog een mislukte poging om de hele PvdA in de Kamer achter de erkenning van de DDR te krijgen. Overigens bleek het voor de buitenwereld soms wel moeilijk om FJG-communiqués op de juiste waarde te schatten, zoals ons overkwam met de ludieke aktie "Drees (sr.) moet blijven", toen het er in januari naar uitzag, dat de oude heer de partij wilde verlaten.
De kontakten met aktiegroepen waren nog te incidenteel; gesteund werden o.a. Angola-komitee, Surinamekomitee, VVDM en recentelijk het voorlopig komitee voor een Europese Veiligheidskonferentie.
De stille vrees, dat de"nieuwe koers" stopzetting van de PvdA-subsidie tot gevolg zou kunnen hebben, werd (voorlopig in elk geval) niet bewaarheid. Wel werd die subsidie in het kader van bezuinigingen weer met f. 6.000,-- verminderd. En dat terwijl het PB in de "Beleidsnota '70 - '71", toen er ook al op de FJG bezuinigd werd, schreef: "Ook voor het jongerenwerk heb ben wij verhoudingsgewijs niet veel plaats op de begroting ingeruimd, gelet op b.v. het feit, dat ons leden- en kiezersbestand verouderd is. Men kan zich echter afvragen of het FJG zijn aktiviteiten wel goed heeft gericht. Nader overleg met de FJG over de plannen voor het komende jaar is zeker gewenst."
Dit nadere overleg moest wachten tot na de verkiezingen en resulteerde (ja, je raadt het al) in het instellen van een gezamenlijke kommissie ter bestudering van de relatie van de PvdA tot de jongeren. Een verdere verlaging van onze toch al beperkte financiën

kon blijkbaar niet wachten op de aanbevelingen van de ze kommissie.
Teleurstellend was ook te ervaren dat de voornaamste voorstanders van opheffing van de FJG (althans in de huidige, onafhankelijke vorm) c.q. omvorming tot een z.g. "Agency" binnen de partij (d.w.z. een soort magneet om jongere kiezers en/of leden naar de partij te trekken), te vinden zijn onder de voormalige Nieuw Linksers in het P.B. En dat terwijl in een conceptmanifest NL inzake de partijfinanciën uit 1969 te lezen staat:"Op straffe van vergrijzing behoort de PvdA een goed funktionerende jongerenorganisatie te hebben. De enorme bezuiniging die op de FJG wordt toegepast, is onaanvaardbaar". Ook oud-FJG-prominenten staan lang niet altijd aan onze kant (hallo, Relus, ben je daar nog?).
Het subsidiëringsprobleem is overigens niet iets eksklusiefs voor de FJG. De politieke jongerenorganisaties, verenigd in de NPJCR, hebben zich dit jaar tot het Ministerie van CRM gewend om het vormingswerk van de p.j.o.'s gesubsidiëerd te krijgen. Dit, omdat over al gekonstateerd werd, dat de bijdragen van de "moederpartijen" afhangen van het bijzonder partijpolitieke belang. Staatssekretaris Vonhoff voelt er voorlopig weinig voor. Maar wellicht behoort een nieuwe regering eerder tot de mogelijkheden dan een grotere bereidheid van de PvdA om de FJG uit de beruchte vicieuze cirkel te helpen. Want: Zolang de FJG niet groeit, ziet de partij er de zin niet van in ons meer (of in elk geval: niet minder) subsidie te geven en zonder voldoende financiële mogelijkheden (o.a. om een toch wel noodzakelijke vaste kracht te kunnen aan stellen) is er nauwelijks perspektief voor een groei van de FJG.
Na het ineenstorten van de door vrijwilligers gevoerde administratie, heeft de FJG ruim een jaar geprofiteerd van de werkkracht van de gepensioneerde heer Van Diepen, die onlangs, diep door ons betreurd, overleed. Inmiddels is Ruud Dekker, sekretaris van de FJG-Amsterdam, als nieuwe administrateur aangesteld. Met twee halve dagen per week is echter niet meer te bereiken dan het bijhouden van het allernoodzakelijkste. Onderdak voor de administratie is weer gevonden op het partijbureau aan de Tesselschadestraat, voor bestuursvergaderingen e.d. maken wij nog steeds dankbaar gebruik van de gastvrijheid van de FJG-Amsterdam in de Pieterspoortsteeg.

Om nog even op de NPJCR terug te komen: De grootste publiciteit kreeg die club via het op overheidskosten uitzenden van een jongere als waarnemer naar de Verenigde Naties: Een door het FJG-DB niet bepaald toegejuicht initiatief, waarvan de ongetwijfeld hoge kosten naar ons idee beter besteed hadden kunnen worden (zie boven).
Verder hebben de FJG-leden Anita Löwenhardt als voorzitster van de NPJCR en Boudijn Uythof als DB-lid ongetwijfeld veel nuttig werk verricht.
De FJG werd in de NPJCR verder vertegenwoordigd door Bert Harmsen en Hans Brosse, welke laatste ook in het NKIJ-bestuur zat, alsmede samen met Ad Hornis in het bestuur van de Evert Vermeer-stichting. De partijraadsdelegatie, die weinig of niets van zich deed horen, bestond uit Ad Boerwinkel, Hans Brosse, Frans Kingma, Winne Sprij-Meyering en Boudijn Uythof.
De buitenlandse kontakten bleven,vooral om financiële redenen, beperkt tot reisjes die weinig of geen geld kostten en dan nog alleen wanneer er enig nut van verwacht kon worden. Zo bezochten Bert Bruin en Bert Harmsen een congres in Oslo, bracht Hans Brosse een hernieuwd bezoek aan Roemenië en het IUSY-congres in Londen, waarbij hij enige financiële toezeggingen voor de PvdA (uit het IUSY-kamp-bankroet in Vierhouten '68) loskreeg, alsmede een mooie funktie in het IUSY-bureau Marie-José Grotenhuis reisde naar Brussel (EEG) en Florence (Europese Veiligheidskonferentie) en Eric van 't Hoog bezocht Verviers (om de verkiezingscampagne van de Jeunes Socialistes aldaar op te luisteren). Ontvangen werd een Roemeense delegatie (vnl. op kosten van het NKIJ) en een groep Belgische Jong Socialisten (met dank aan de partij voor het bekostigen van een bescheiden etentje). Eric van't Hoog, Hans Brosse en ondergetekende hadden een gesprek met de rondreizende IUSY-sekretaris.
Binnenslands waren er vooral goede kontakten (afgezien natuurlijk van de PvdA) met de PSP, waarvan beide in dit jaar vallende congressen werden bijgewoond en waar mee wij begin 1972 het eerste officiële kontakt op bestuursniveau hopen te hebben, en een veelbelovend eerste gesprek met vertegenwoordigers van de Moderne Jeugd Raad, waar ook de nieuwe Kapitalist goedkoop wordt gedrukt.
Het aantal bezoeken van DB-leden aan afdelingen (afgezien van de vanzelfsprekende regelmatige kontakten met Alkmaar, Amsterdam en Utrecht) bleef veel te beperkt,

al waren er verder ook nauwelijks afdelingen die iets van zich lieten horen.
Heel effektief was wel het bezoek van het bijna voltallige DB aan Oosterwolde, waarmee een dreigend uittreden van die afdeling uit de landelijke organisatie voorkomen kon worden.
Een aantal bestuursleden had verder in Haarlem een gesprek met FJG-leden uit Zandvoort en IJmond, wat helaas nog niet in de oprichting van een nieuwe afdeling resulteerde.
Bert Bruyn bracht een bezoek aan Den Haag, Marie-José Grotenhuis had af en toe kontakt met Twente en Bert Harmsen probeerde het in Groningen (helaas mislukt).
Een grote teleurstelling bleek ook de poging om door middel van een enquête meer te weten te komen over ons ledenbestand. Kennelijk speelde hierbij de achterdocht opgewekt door de ook door de FJG bestreden volks telling een grote rol (ten onrechte natuurlijk, maar ja maak dat nu eens duidelijk!) Bovendien verloren wij achtereenvolgens onze drie sociologen Bert Bruijn, Gerard van Ruiten en Henk Schrik. De totale respons was nog geen honderd ingevulde formulieren.
Om tenslotte nogmaals te pogen een hardnekkig misverstand uit de weg te ruimen: Het congresbesluit van november 1970 tot reorganisatie van de FJG betekent geen aanzet tot loskoppeling van de FJG van de PvdA. Wel willen wij onze partijpolitieke kontakten uitbreiden tot PSP, PPR en D'66, wat t.a.v. de laatste twee helemaal past in het progressieve straatje van de PvdA. Niet voor niets werken de konfessionele p.j.o.'s ook steeds nauwer samen en bovendien is de PvdA de enige van de progressieve partijen die een jongerenorganisatie heeft - o.i. hoeft dat dan ook geen eksklusieve jongerengroep van de PvdA (meer) te zijn, wat in de praktijk ook al het geval is. Nu steeds meer jongeren aktief zijn in de PvdA zelf, moeten wij ons voor het aantrekken van nieuwe leden voornamelijk gaan richten op jongeren die nog niet politiek bewust zijn of in elk geval nog niet partij politiek gekozen hebben en of die jongeren dan uiteindelijk voor de ene of voor de andere progressieve club kiezen, is voor ons van minder belang.De PvdA blijft echter de belangrijkste partij, waar wij ons kritisch op (moeten) richten!
Daarnaast moeten wij duidelijk stellen dat een PVP zonder de PSP, wat waarschijnlijk betekent: een niet-socialistische partij, voor de FJG niet hoeft, zeker

niet nu KVP-voorzitter De Zeeuw ook al afstevent op een gedekonfessionaliseerde volkspartij-links-van-het midden. De PvdA-diskussie Socialisme Nu is in dit ver band van groot belang, ook al is het dan niet precies wat de FJG zich voorstelde van de al jaren bepleite bezinning op de "socialistische strategie".
Dit jaarverslag is weliswaar in mineur gesteld, maar er mag toch wel uit blijken dat er voorlopig voor een FJG nog genoeg te doen is.
Als het FJG-congres dat op 15 en 16 januari 1972 in Kontakt der Kontinenten te Soesterberg bijeenkomt, bereid is ons daarin te volgen, te stimuleren en mee te werken (vooral door voor een nodige aanvulling van het FJG-kader te zorgen), dan ziet het aftredende DB het als een ereschuld om verder te gaan met het nog gebrekkig aangevatte werk.
Ieder jaar is een nieuw begin: Kameraden wij gaan door met de strijd!